

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto VIII.

Ljubljana, 27. februarja 1936

Štev. 8.

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 29/1. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, ne frankiranih dopisov ne sprejemamo.

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. — V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. — Naročnino je treba plačati vnaprej. — Za odgovore je priložiti znamko.

Samopomoč

Te dni so naši časniki prinesli zelo zanimivo vest. Poročali so o gibanju hrvatskih kmetov, kako bi si sami pomagali v današnjem težavnem gospodarskem položaju. Res da se je to gibanje pojavilo za zdaj le na manjšem področju, toda neizpodbitno je, da bi moglo in moralo imeti velpomembne posledice na gospodarskem polju: organizirano držanje cen poljskim pridelkom v vsej državi.

Naš kmet je v težavnem, po nekod celo v obupnem položaju. Žito, živina in drugi njegovi pridelki so danes na prodaj za slepo ceno, kmetovi dohodki so padli na minimum, njegovi izdatki pa od dne do dne naraščajo in so po nekod celo še večji kakor pred 5 ali 10 leti, ko je kmetu še dobro šlo.

Kam to vodi?

V polom!

Le kako naj si kmet pomaga?

Samo sam! S samopomočjo!

Na prvi pogled se zdi kar nemogoče, da bi si kmetje mogli sami pomagati, da bi se mogli tako združiti, da bi to imelo kakšen učinek na regulacijo cen. In vendar, glejte, združili so se, prav tako kakor so se bili že zdavnaj poprej združili med seboj tudi mesarji in prekupci, ki so kmetu rušili ceno.

To gibanje je organizirala »Gospodarska sloga«, s celim imenom »Sloga, kulturno-gospodarska in podporna zadruga«. Zadruga je organizirana v duhu Radičeve ideologije; v pol leta je zbrala okoli sebe 40.000 članov. Pa ne samo v savski banovini, nego tudi v vrbski, duhovski, zetski in nekoli tudi v dravski banovini.

Ker je cena živine, največ seveda zaradi velike ponudbe, od jeseni neprestano padala, je bilo treba pred vsem gledati na to, da bo dogon živine na sejem čim manjši. Zato so v vsaki vasi ustanovili posebne odbore »Sloge«, ki odredijo, kdo naj žene živino na sejem (pred vsem kajpada siromašni kmetje), razen tega pa določajo tudi ceno živini, ki naj se proda. Tako prihaja na sejem manj živine, a še ta živina je natanko ocenjena in prodajalec njene cene ne sme spustiti. Če pa za živino ni kupcev, kmet pa ne premore krme zanjo, mu zadruga krmi živino do prihodnjega sejma.

Na tedenskem sejmu v Zagrebu so se že pokazale prve posledice tega kmetijskega gibanja. Cena živini je poskočila, trgovci, ki niso hoteli plačati, kolikor je prodajalec terjal, so pa morali doživeti, kako so do skrajnosti disciplinirani kmetje odvezali svojo živino in jo spet odgnali domov — celo tedaj, kadar bi jo bili radi prodali, ker jim je cena ustrežala, a so njihovi strokovnjaki presodili, da je živina več vredna.

Sloga, ki so jo pokazali hrvatski kmetje, ko so se lotili tega zanje življenjskega vprašanja, mora tudi nam imponirati. Problem, kako si bo kmet sam pomagal, so hrvatski kmetje zgradili z edino prave strani: s strani samopomoči. Mi drugi, nekmetje, smemo pa samo želeli, da bi se kmeti stan tudi drugod, ne samo na Hrvatskem, tako odločno organizirali v samopomoč. Zakaj samopomoč mora biti danes geslo vsega našega dela in gospodarskega ustvarjanja. Samopomoč, ne tuja pomoč!

Haka.

Razgled po svetu

David proti Goljatu

Viljem Tell II. — Popolna levičarska zmaga na Španskem. — V Abesiniji nič novega. — Poljaki se hudo dobro razumejo z Nemci

Ljubljana, 24. febr.

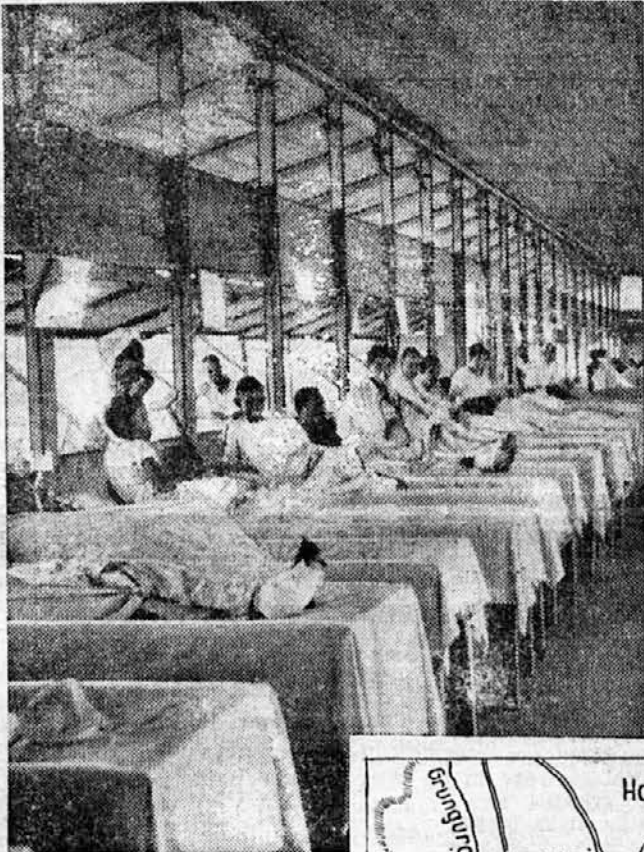
Te dni doživljamo prizor, kakršni smo se v sedanji dobi vrenja in kipenja strasti že odvadili. Neka majhna država, obdana s samimi velesilami, tremi mogočnimi državami in vrhu tega tudi gospodarsko odvisna od njih, se je postavila eni izmed teh velesil po robu in se možato zavzela za svoje pravice — čeprav ve, da jo to utegne drago stali.

Vsi, ki smo majhni, smo vajeni odnehati veliki željam velikih: kaj hočemo! Zakon narave je tak, da veliki zapovedujejo malim in slabim in da jih le-ti poslušajo.

hove organizacije prepovedala. Mi hočemo mir v svoji deželi so rekli švicarski zvezni svetovalci, ne maramo bojnih organizacij, ki hujskajo brata na brata, ki diktirajo politično prepričanje in ovajajo ljudi, ki jim niso pogodu: mi smo dežela svobode!

Švica ima dve tretjini nemškega prebivalstva, Švica živi od nemškega tujkega prometa: Švica tvega velnevarno nemško sovražstvo z usodnimi gospodarskimi sankcijami, zato da si ohrani svobodo in čast, obe največji blaginji človeštva.

Ne zato, ker se je postavila baš Nemčiji po robu; zato, ker

Pred povratkom domov

Pogled v italijansko bolnišnico v Masavi (Eritreja): tu se ustavijo vsi tisti ranjenci iz abesinske vojne, ki morajo na daljše zdravljenje v domovino

Prav! Samo da včasih veliki kaj takega zapovedo, da jih mali ne morejo poslušati, če si nečajo napraviti svoje časti. Če so veliki modri, ne napenja loka preveč, kar vedo, da mora drugače nekaj počiti. Žal, da velikim v občevanju z malimi le prerado zmanjka modrosti — in tedaj se šele pokaže, koliko je vreden značaj preziranih Davidov.

David, ki o njem govorimo, je mala Švica; Golijat, ki se mu je postavila po robu, je Nemčija. Prav tako kakor se nekoč Viljem Tell ni hotel klanjati Gesslerjevemu klobuku, prav tako je danes švicarska vlada sklenila, da ne dovoli več terorja narodnih socialistov na svojih tleh: kratko in malo je njih

Tu se je bila makalska bitka Zemljevid bitke pri Amba Aradamu južno od Makale. Po petih dneh ogorčenih bojov so Italijani z naskokom vzeli Amba Aradam in zasedli Antalo

se ni uklonila pred velesilo, dvajsetkrat večjo od nje — zato gre Švici čast in spoštovanje.

Poraz španske desnice

Redki so tako temeljiti politični preobrati, kakor so ga obrodile španske volitve; možni so menda le še na Grškem. Včerajšnji veleizdajalci se vračajo v triumfu in pod slavaloki v stare funkcije, od koder jih je bil prejšnji režim vrget v ječe in okove. 30.000 političnim kaznjencem so se z zmago levičarjev odprla vrata v svobodo — žal, se bodo ista vrata po stari praksi zaprla za drugimi »hučodelci«... včerajšnjimi edino zveličavnimi patrioti, današnjimi »vleizdajalci«. Tako je pač v vseh državah, kjer demokracija še ni dozorela v tisto obliko, ki prezira ta barbarski način maščevanja.

Dosedanji izid volitev je po statistiki lista »El Debate«, glasila katoliške desnice, tale: desnica 128 poslancev, centrum 32, levica 237, med njimi 30 republikanske unije, 63 repub-

Nemiri na Španskem

Volitve so prinesle španskim levičarjem popolno zmago. Ekstremni elementi so dali duška svojemu zmagoslavju z uličnimi demonstracijami. Naša slika kaže napad madridskih demonstrantov na policijsko konjenico

likanske levice, 83 socialistov, 21 Kataloncev in 11 komunistov.

V Abesiniji

se ni ta teden nič pomembnega zgodilo. Za spremembo javljajo zdaj iz Adis-Abebe o neki abesinski zmagi na severu in o zaplenitvi 30 tankov; Italijani te vesti zavračajo.

Hodža v Beogradu

Za nedeljo je prišel v našo prestolnico predsednik češko-slovaške vlade in zunanji minister, Slovak dr. Hodža. Njegov obisk je tem pomembnejši, ker

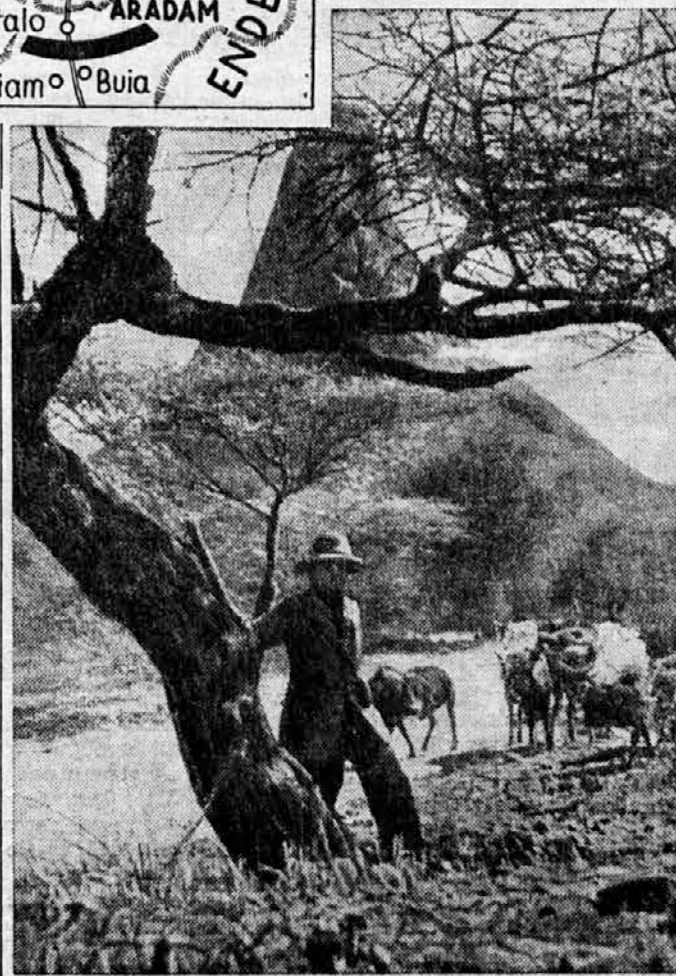
se je oglasil pri nas tik po povratku iz Pariza.

Uradno poročilo pravi, da so bili politični razgovori med dr. Hodžo in predsednikom naše vlade dr. Stojadinovićem zelo pristrženi. Dotaknila sta se vseh perečih političnih vprašanj.

Nemci in Poljaki

Te dni je prišel predsednik pruske vlade general Goering v Varšavo na lov. Sicer ni verjetno, da bi bil tega lova edini namen lov, a moramo že verjeti, ko uradno trde, da je tako. Le zaradi popolnosti bi veljalo omeniti, da je Poljakom trn v peti francosko-ruski pakt, morda še bolj kakor Nemeem. Pravijo, da bodo šli z Nemčijo celo v vojaško zvezo proti Rusiji, če bo francoski parlament pogodbo z bolševiki ratificiral. Nemara se je general Goering tudi o tem pogovarjal s polkovnikom Beckom. Observer.

Na spodnji sliki: Pogled na gorski masiv Ambo Aradam, ki so ga pretekli teden toliko omenjala vojna poročila

Naš novi roman

Da ustreže mnogoštevilnim svojim bralcem, ki ljubijo kriminalne romane, je uredništvo »Družinskega tednika« sklenilo, da začne drugi teden pribočevati veliki kriminalni roman

»Skrivnostni Fantomas«

izpod peres dveh znamenitih piscev francoskih kriminalnih romanov: Marcela Allaina in Pierra Souvestra.

Trdno smo prepričani, da bodo naši čitatelji, ki ljubijo kriminalne romane, zadovoljni s to našo izbiro. S tem smo obenem tudi izpolnili želje pre mnogih naših čitateljev, ki so si poleg dosedanjega romana »Njena velika ljubezen« želeli v našem listu še drugega velikega romana. Naš novi veliki roman

»Skrivnostni Fantomas«

je preveden že skoraj v vse svetovne jezike. Njegov francoski izvirnik je doživel v pičlih dveh letih tri in pol milijona izvodov naklade. Številka se zdi skoraj pravilna, a je zajamčeno resnična — najboljši dokaz, da je roman res velesnimiv in napet. Zato smo trdno prepričani, da bo tudi pri naših bralcih doživel popoln uspeh.

Roman ima svoje ime po vlomilcu, skrivnostnem ubijalcu in pustolovcu Fantomasu, ki opravlja svoje početje tako spretno, premišljeno in rafinirano, da mu celo najspretnjši pariški detektiv niso kos.

Z nepopisnim zanimanjem, skoraj brez sape sledimo dogajanjem tega romana, ne vedoč, kaj je prav za prav glavni junak, ne vedoč, zaka j prav za prav vse to počne. Celo čitateljem z železnimi živci zastane sapa, ko s policijskim komisarjem Juvom in časopisnim poročevalcem Fanderjem zasledujejo skrivnostnega Fantomasa — zdaj v gospodskih salonih, potem spet po zakotnih krčmah in breznicah pariškega predmestja. In zona obliva čitatelja, ki poglavje za poglavje sledi tej skrivnostni borbi na življenje in smrt...

In porodi se nam vprašanje: Kdo je Fantomas? Ali je bogata iz ugledne francoske družine, ali je navaden vlomilec, neverjetno prekan — ali je blaznež ali pa nemara genialen hudodelec, ki mu nihče ne more do živega?

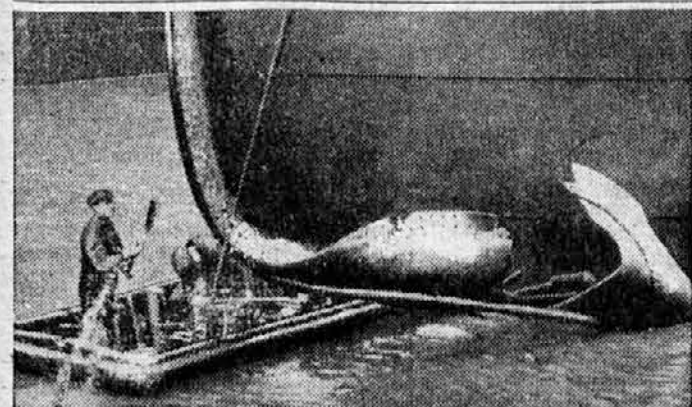
»Skrivnostni Fantomas«

je eden izmed najbolj napetih in najzanimivejših kriminalnih romnov, kar jih je do danes izšlo v kateremkoli jeziku na svetu. Od številke do številke vas bodo vse bolj in bolj priklepale pustulovščine tega skrivnostnega vlomilca in nerazumljivega hudodelca — nič manj pa ne boste občudovali tudi iznajdljivega kriminalnega komisarja Juva, njegovega neizprosnega zasledovalca.

Opozarjamo na začetek našega novega romana vse ljubitelje kriminalnih romanov in jih prosimo, da si že vnaprej rezervirajo prihodnjo številko »Družinskega tednika« pri svojem stalnem prodajalcu. Če pa »Družinskega tednika« doslej še niso kupovali in tudi še niso nanj naročili, naj ga začno kupovati takoj, da jim ne bo zmanjkalo katere številke.

Naš novi veliki kriminalni roman začne izhajati že

v prihodnji številki.

Ob klet se je zadel

angleški luksuzni parnik »Winchester Castle« na vožnji iz Južne Afrike na Angleško. Slika kaže parnik pri popravljaju v portlandskem pristanišču.

Kronistovo razmišljanje

»Moderni« časi ali Smeh strogo prepovedan!

Ljubljana, 23. febr.

Ondaj je v časnikih izšla kratka notica: »Nemška cenzura je prepovedala novi Chaplinov film »Moderni časi«, ker so v propagandnem ministertvu dognali, da ima komunistične tendence.«

Saj se ne bi ustavljali ob tej na videz nepomembni notici. Moj Bog, ali nimamo mar dovolj drugih resnih skrbi, da o njih razmišljamo in pišemo? Kaj nam potem mar, ali Nemci igrajo ta ali oni film tega ali onega filmskega zvezdnika ali ne!

»Teško, brate, je življenje...« pravi Zupančič nekje. Se nikoli nisimo te resnice tako bridko občutili kakor zadnja leta, ko nas gospodarska kriza stiska za vrat in nas malodušje tišči k tlom. Skerbi so nam zarezale brazde v obraz in smeh se nas ogiba — oni pravi, čustveno-umski smeh, ne prazni nasmešek, ki smo ga vsak čas pripravljali pokazati tudi ne-veščemu znanecu, če nas sreča na cesti.

Ali si, brate, nikoli ne želiš takega smeha? Tudi takrat ne, ko ti je hudo pri srcu ali prazno v duši in bi rad vsaj za pol ure utopil svoje gorje v morfiju sproščujočega in tolažečega, če že ne osrečujočega smeha? Jaz, vidiš, si ga želim ko riba vode — a redko ga najdem. Plehkim obrabljenim šalim se je težko smejati in ob filmskih operetah bi se rajši razjokal, tako bedni in puhli so po navadi »smešni«. Domisleki v njih. O, da imam kaj besede! Kdor koli je prinesel na svet la neprečeljni dar božji, da zna sejati smeh v ljudi, oni pravi, sproščujoči smeh — vsakogar bi proglasil za dobrotnika človeštva, črtal bi mu vse davke in hišico bi mu sezidal, lepo pritično hišico z vrtilkom okoli nje, in ničesar drugega mu ne bi naložil, kakor da mora vsako soboto ali nedeljo vsaj eno uro širiti okoli sebe smeh in pozabljenje.

A nimam, vidiš, te besede. Le pero imam, in to pero mi ne da, da se ne bi ustavil ob oni kratki in na videz nepomembni notici v začetku teh vrstic.

Sveta nebesa, mar je človeški rod v sedanjem mehaniziranem diktatorskem veku res že tako globoko padel, da se še smeja in ne bo več smel, če ne bo dobil povelja od zgoraj? Da mu bodo še urico nedolžnega razvedrila prepovedali in ne bo smel svojih vsakdanjih skrbi niti v pozabi smeha utopiti?

Zakaj, to je Chaplin, to je Chaplinov film, katerikoli: urica pozabe v smehu in razvedrilo — brez zahrbtnih misli in tendenc.

Nemci sami se najbrže tega ne zavedajo, zato pa mi vsi drugi okoli njih tem bolj čutimo: koliko gorja bi bilo svetu prihranjenega, če bi bil pri njih smeh bolj v čast! Smeh je ogledalo značaja; kdor se rad od srca nasmeje, ni zloben, ne snuje nič hudega — vsaj takrat ne, ko se mu širi obraz. Ali ste kdaj videli Viljema s smehom na obrazu — s tistim širokim, sproščujočim lloydgeorgovskim ali doumergovskim smehom, ki prihaja od srca? Ne; kako neki! Kdor misli samo na orožje in vojno, smeha ne pozna... Od leta 1914 do 1918 je smeh tonil v krvi — kdo ve, kako bi se bil svet zasukal, da je nemški cesar imel na dvoru ljudi, ki bi ga bili kdaj razvedrili!...

Viljemov danes ni več. Prišli so voditelji iz ljudstva, ne samo na Nemškem, a smeh so pustili doma. Vsi poznate te voditelje in podvoditelje in veste, kako krčevito si prizadevajo, da ohranijo svoj obraz napet in nabran, uniformsko resen in vojaško zapet. In narodi se ravnanje po njih in nehoti imajo tudi sami najbolj v mislih tisto, kar je nasprotje od smeha in nedolžnega veselja. Morda vam do danes še ni prišlo na um, a verjemite mi, da je res: na svetu bi bilo nekoliko bolj in nekoliko lepše, če bi voditelji narodov kdaj pokazali ljudstvu, da tudi oni cenijo humor in da se znajo od srca nasmejati. A če že tega ne: ako bi ljudstvu vsaj dovolili, da se samo nasmeje zdravemu humorju tistih dobrotnikov človeštva, ki bi jim modri državniki davke odpuščali in hišico zgradili, z vrtilkom okoli nje... če je še nimajo.

To, samo to sem hotel pripomniti k oni kratki in nepomembni notici o nemški cenzuri in Chaplinovem filmu. Quidam.

Film »Modern Times« (Moderni časi) ironizira sedanjo dobo mehaniziranja vsega človeškega dejanja in nehanja. Charlie Chaplin je delal film skoraj štiri leta. Pred kakimi tremi tedni se je vršila v New Yorku krstna predstava in nekaj dni nato evropska premiera v Londonu. Kritika pravi, da film nima

Dr. Josef Goebbels,

nemški minister za prosveto in propagando, ki je prepovedal novi Chaplinov film

zaokrožene dramske celote, vzlic dram, ki se dopolnjuje v njem: zato so pa tragikomični domisleki »Modernih časov« najboljši, kar je Hollywood rodil zadnja leta. Kajpada nista ne ameriška ne angleška kritika odkrili v filmu niti sledu komunistične propagande; Chaplin ne bi bil več Chaplin, če bi se izpozabil v tendenco.

Sicer je pa nemško trditev o komunistični tendenci »Modernih časov« najbolje ovrgla Zveza narodov: njen filmski odsek je Chaplinovo najnovejše delo odlikoval z zlato kolajno.

Vse prav in lepo: a zakaj potem Nemci — ?

Zato ker je Chaplin Žid...

Josephine Baker se loči

(CI*) Pariz, febr.

Gospod Pepito Abbattino se je pred nekaj dnevi prezdodaj vrnil s parnikom »Ile-de-France« iz New Yorka. Saj res: gospoda Pepita še ne poznate... Ta gospod je namreč »še« soproj neke slavne žene. Gospod Pepito Abbattino je tako rekoč monsieur Josephine Baker. Pred desetimi leti, ko se je črna zvezda pojavila na pariškem nebu, je postal gospod Pepito manager eksotične Jožefine in se je pozneje tudi poročil z njo. Zdaj se bosta pa ločila. Zgodilo se je pa takole.

Jožefina žanje pravkar velike uspehe v Ameriki. Že dobrih 10 let je minilo, odkar je obrnila kot neznatna napol sestradana baletka New Yorku hrbit. V Parizu je postala velika in slavna. Pariz je klečal pred njo. Pariz jo je oboževal in še nekaj, in to je najvažnejše: v Parizu ni črna žefka nikoli čutila, da je črna in zato manj vredna od belih ljudi.

V teh poslednjih 10 letih, ko je bila brez meja srečna in zadovoljna, je kakopak pozabila na trdote svoje domovine. Ko se je pa pred nekaj tedni vrnila v Ameriko, je bila grenko razočarana. Nič naravnostnega ni bilo zanj, ko da se je odpeljala s taksijem v najgospodarjevi hotel. Toda že kar vratar ji je nedvoumno namignil: »Žal nam je, vse je zasedeno.« V drugem hotelu ni nič bolje opravila. Tako torej! Za črno ni prostora, tudi če je slavna plesalka, tudi če je po vsem svetu znana zvezda in zasluži tisoče dolarjev na mesec. Gostje v velikih hotelskih predstojih so se zmrdovali, ko je vstopila, toliko da ji niso hrbta obrnili.

Josephine Baker je morala v Harlem, v newyorško črnsko predmestje. Toda tudi tam so jo pozdravili s sovražnimi obrazi. Celo njeni stari prijatelji so bili molčečni in zapeti. Jožefina jih ni mogla razumeti, dokler ji ni nekoč na cesti neka žensčina zabrusila v obraz: »Izdajalka!« Torej so ji njeni rojaki zamerili, da je bila odšla v Pariz in živela med Parižani kakor domačinka, kakor enakopravna...

Nu, zdaj se boste pa vrašali, kaj se to prav za prav tiče prezdodnje vrnitve monsieurja Pepita Abbattina. Veste, stvar je ta: zakonca sta se zaradi negotoljubnega sprejema v New Yorku vsak dan na žive in mrtve sprla. Sprva samo enkrat na dan, proti koncu pa že desetkrat in še večkrat. Ker teh preprirov ni hotelo in ni hotelo biti konec, je pobral monsieur Pepito šila in kopita in odšel domov. Tam v Ameriki se pa njegova žefka puli, da bi sodniki njen zakon razvezali.

Plastično

»Koliko te je stal tvoj plašč?« vpraša neka znanka gospo N.
»Tri živene napade!«

Prečudna pot otroške slike

Prestala je bobneči ogenj pri Douaumontu in prišla čez 18 let na pravi naslov

(HK*) Praga, febr.

24. oktobra 1916 so zavzele angleške čete utrdbou Douaumont pred Verdunom; tistega dne je bila natanko osem mesecev že v nemški oblasti. Kroglice so žvižgale, topovi so tulili, betonski zidovi so padali v prah, železne traverze so se strgane krivile na tleh in težke železne konstrukcije so bile zvite ko šibe, kamen ni ostal na kamnu.

Sredi tega opustošenja, med betonom in železom, med razmesarjenimi človeškimi trupli in dimom ročnih granat je našel sergeant Street, sel polkovnika Parkerja iz polka irskih sulicarjev, otroško sliko, iz katere se mu je smehljaj prikupen otroški obrazek. Nasprotje je med douaumontskim pekrom in tem smejočim se otroškim obrazom je bilo tako groteskno, da je stisnil sergeant ročno granato pod pazduho in pobral sliko in šele potem stekel za svojimi tovariši v napad.

Od tistih dob je nosil Street sliko ko čudodelno svetinjo zmerom s seboj. In glej, po končani vojni se je zdrav vrnil v svojo domovino. Tam ga je že čakala ljubeča žena z otroki, tapetniško obrtjo in skromno trgovino. Naslov: Bradford, 115 Garnett-Street. Mali trgovec je veselo slekel junaka in se oprijel svoje obrti.

Otroško sliko — preprosti ljudje so radi romantični — je dal v lep okvir in jo je obesil na najvidnejše mesto v sobici poleg delavnice. Otroček je dobil svoje ime: »Baby« so ga krstili. Vsako leto za sveti večer so Streetovi okrasili to sliko z zeleno smrekovo vejico.

Gospa Dorothy Streetova pa ni imela miru. Po vsaki ceni je hotela vedeti, kdo je ta otroček, ki je obvaroval njenega moža sovražnih krogel, in ki je prinesel toliko sreče in sonca v njeno družino.

16 let po končani vojni, 14. maja 1934 je sedla za mizo in z okorno roko napisala pismo na tale naslov:

Nj. c. in kr. Visokosti
nadvojv. Franca Ferdinanda Avstrijskega
d'Este
Dvorni fotograf, akademski slikar
Litomeřice, podružnica Lobositz.
Hans Häusler

Vse to je bilo napisano na hrbtu slike. Angležinja seveda ni vedela, kaj je ime in priimek in kaj je mesto in ulica. Napisala je pač vse v dobri veri, da bo pismo že prišlo z božjo pomočjo v prave roke.

Tako je gospod Häusler, fotograf v Litomeřicah, po kdosi gavedi kakšnih ovinkih, to prečudno nesodobno pismo res dobil v roke in si seveda ni znal pomagati. Angležine kakopak ni znal in fotografija iz njegove »nadvojvodske« preteklosti mu tudi ni povedala, kako in kaj. Stopil je zažarej k nekemu svojemu prijatelju, ki ume angleščino. Možak mu je prebral čudno zgodbo o sliki in mu povedal, kako srčno si gospa Dorothy Streetova želi, da bi vedela, kdo neki je ta otrok in ali še živi. Sličko naj ji za božjo voljo vrnejo, zakaj zanj in za njeno družino je »baby« šesti otrok.

Fotografov prijatelj še ni utegnil prevesti angleškega pisma do konca, ko je stopil v sobo neki hišni prijatelj in pri priči spoznal v sliki svojo hčer Ano Marijo Riemer. »Baby« je zdaj kakopak že odrasla gospodična in študira filozofijo. Leta 1916 je bil oče poslan to sličico nekemu svojemu sorodniku, ta jo je pa vzel s seboj na bojišče in jo je izgubil pri Douaumontu, ko je hudo ranjen obležal. Tako je sličica našla čez Douaumont in Bradford spet pot v svojo domovino.

Ce bi kaj takega videli v filmu, bi zehaje odšli ven...

(Leo E. Neuburg v »Prager Tagblatt«)

3000 milj s taksijem

(DI*) New York, febr.

Neki newyorški čudak jo je pa res pihnil. Z najetim avtomobilom se je odpeljal 3000 milj daleč.

Ta možak se piše za Johna Eliota, po poklicu je pa trgovec. Malo čudaka je bil že zmerom, saj ga Američani dobro poznajo. Toda njegovo poslednje čudaštvo je res kar od sile.

Nedavno mu je poslal neki trgovski prijatelj iz Kalifornije pismo. Šlo je za veliko kupčijo in naš John je bil seveda tako navdušen, da se je kar osebno odpeljal v Kalifornijo.

Zdaj pa poslušajte, ljudje božji: ta John je odšel na newyorško postajo in zahteval pri blagajni listek. Ker se mu je pa zdela cena pretirana, se je sporekel z blagajniškim uradnikom. Ves zaripel v obraz je stekel nato ogorčeno na cesto in jo mahnil k najbližjemu šoferju. Prav na kratko mu je dopovedal, da gre za dolgo potovanje in šofer je kakopak z veseljem pristal. Nekaj minut kasneje je že zdrčal avtomobil po gladko asfaltirani cesti. Potovanje je trajalo 7 dni, stalo pa ni »več« ko dva tisoč dolarjev (100.000 din).

Elliot se še namrdnil ni, segel je v žep in plačal. Bil je nad vse zadovoljen in je izjavil, da bo v bodoče železnico sploh bojkotiral. Tudi vrtni se namerava spet s taksijem.

Takšnega petičnega popotnika bi si pač vsakteri izmed mariborskih, pa tudi ljubljanskih taksijev želeli...

Dober spomin

Dva znanca se po dolgem času srečata na cesti.

»Ali je mogoče, Lojze? Brado si si obril?« Kakor je Bog v nebesih, ne bi te bil spoznal, da nisem zagledal svojega dežnika v tvojih rokah.«

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrš vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Va zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Bonton pri telefonu

Česki napisal

Karel Čapek

Stara knjiga o lepem vedenju, ki je svoje dni vzgajala naše babice in matere, bržčas se ni imela dovolj tesnih stikov s telefonom; zato je ostal telefon kakopak nevljudna in neolikana stvar, ki si do današnjega dne še zmerom ni ustvarila pravil za svoje lepo vedenje. Zlasti avtomatski telefon je nemara prav zato, ker je tako udoben, včasih kar prostaški.

Nerad bi nauke delil, zakaj zvečine so neuspešni; vendar bi rad telefonu samemu priporočil nekaj pametnih pravil, zlasti:

Prosimo potrpljenja...

1. Naj nas ne kliče brez potrebe. Današnji dan poje telefonski zvonec najpogosteje takrat, kadar smo v kopalni kadi, kadar se brijejo ali sedimo za mizo pri juhi ali smo pa — kakor pač pravimo — »trenutno« drugače zaposleni. Zlato pravilo telefona naj torej bo: Zapoj samo takrat, kadar nam prinašaš veselo novico. Druge obdrži kar zase.

2. Če nas že kliče, naj vendar malo potrpi. Človek utegne biti takrat na lestvici in zabija žebelj

v tla; tedaj ročno spustiš kladivo na tla, splezaš po lestvici dol in stečeš k aparatu; toda še preden dvigneš slušalko, se je telefon navlečal čakanja, in tvojemu zasopljenu »Halo, kdo tam?« se odzove še posmehljiv molk. Torej, tako se telefon ne bi smel obnašati. V življenju je vse polno takšnih okoliščin, ko človeku ni moči priti v pičlih petih sekundah do aparata; in če pri tem ugotovi, da se kljub njegovim hitrici nihče več ne odzove, uide celo najmiroljubnejšemu človeku »Hara fiks« ali »da bi te...«, skratka karkoli pač, česar bi olikan človek ne smel reči. Potem pa kuha še nekaj minut jezo na ves svet.

3. Telefon ni za krajsanje časa, temveč za varčevanje z njim; jedrnat naj bo ko brzojavka. Včasih moramo pri telefonu poslušati tako gostobeseden govor, da se nam kar uho »vname«. Nič ne greni življenja bolj, kakor če kličeš dvajsetkrat zapored isto število in je ves čas zasedena s takimle gobezdačem. Takrat začne človek tako grdo preklinjati, da ni več spodobno. Največja vrлина telefona naj bo: jedrnatost!

»Halo, kdo tam?«

4. Telefon, ki kliče, naj se tudi prvi javi. Jaz sem svoje srce tako

Zanimivosti z vsega sveta

Stenografski nagrobni napis so napravili na londonskem pokopališču nekemu pokojniku, navdušenemu stenografu in ljubitelju kratkosti. To je prvi spomenik te vrste na svetu.

Prva ladja z dvema kapitanoma bo angleški veleparnik »Queen Mary«. Ladja bo tolikšna, da je en sam kapitan ne bi obvladal.

»200 let boš živel,« trdi neki tokijski medicinski profesor, »če se boš ravnal po tehle predpisih: Bodi čim več na svežem zraku, meso jej samo enkrat na dan, kopaj se vsak dan v topli kopeli, nosi lahko bombaževino ali volneno obleko, spi na svežem zraku 7 in pol ure vsak dan. Duševno pa delaj čim manj in še manj govori!«

Kanadski inženjer g. Charles Pough je nedavno iznašel razplinjevalec ne na bencin nego na bencinski paro. Izumitelj misli tako prihraniti mnogo goriva, ker bo za 70 km dolgo pot porabil samo 1 liter bencina.

Uspešno zvijačo si je izmislil neki kaznjenev v francoskem mestu Douaiju. Zbežal je iz ječe in da ga ne bi policija zasledovala, je telefoniral njeni upravi, da so ga že prišli v Parizu. Policija je premetencu nasleda in opustila nadaljnje zasledovanje.

Popularna filmska igralka Greta Garbo dobi od svojih častilcev na dan najmanj 1000 pismen. Na vsa ta pisma odgovarja Greta tajnica, in sicer vedno po istem obrazcu, faksimilu rokopisa Grete Garbo; tajnica napiše samo naslov.

Bičanje je najhujša kazen v Abesiniji. Človek, obsojen na 50 udarcev z bičem, mora biti že močne narave, da to kazen preboli. 100 udarcev pa pomeni že nezogibno smrt.

Ziva plamenica je najnovejša privlačnost nekega japonskega cirkusa. Artist, ki izvaja to nevarno točko, skače v goreči obleki iz višine 20 metrov v bazen.

Iz nesrečne ljubezni do filmskih igralk je šlo lani v USA v smrt 1200 moških vseh starosti. Takšno statistiko so sestavili v Washingtonu.

Rokopise apostola Pavla so pred kratkim našli v Egiptu. To so deli poslanice, ki jih omenja sveto pismo. Vseh najdenih 24 pergamentov je odkupil neki ameriški milijonar. — Pred nekaj leti so našli 30 pergamentov, prav tako rokopisov apostola Pavla. Tudi te so kupili Američani. Zdaj so spravljani v knjižnici michiganske univerze.

Hranilnik, ki svira in deklamira, če vrže vanj denar, so izumili v Ameriki. Na ta način upajo Američani navaditi svoje otroke varčevanja.

Mačka zadušila dojenčka. V Parizu je neka gospa Regnaud pustila dojančka samega doma in odšla na trg. Ko se je čez polduro uro vrnila, je našla otroka mrtvega v zibelki. Poizvedovanja so dognala, da se je med materino odsotnostjo mačka skobacala otroku na usta in tam zadremala ter ubožca zadušila.

Večje restavracije na Španskem so dobile od vlade ukaz, da morajo svojim gostom pri kosilu in večerji dati še četrta litra vina povrh. Vlada je določila ta »nameček« bržčas zato, ker je grozdje preteklo leto obilno rodilo.

Heinejevo »Lorele«, eno izmed najbolj priljubljenih nemških pesmi, so v Nemčiji pred kratkim natisnili s pripombo: »Avtor neznan.« — Heine je bil namreč Žid...

utrtil, da mu, če me kdo sprejme z besedami: »Halo, kdo tam?« priselno odvrnem: »Kaj vam to mar!« Prej se mi je včasih zgodilo, da me je telefon klical in takole dejal:

»Halo, kdo tam?«

»Tu Čapek!«

»Kdooo?«

»Čapek!«

»Kakšen Čapek?«

»Ne vem, katerega želite. Tukaj je čisto navadni Čapek.«

»Kdo?«

»Čapek vendar. Č kakor Čajkovski, A kakor aspidistra, P kakor poligamija...«

»Halo, ali je tam porodnišnica?«

»Ne. Tukaj je samo doktor Čapek!«

»V porodnišnici?«

»Ne, v svojem stanovanju.«

»Tristo rogatih, saj kličem vendar porodnišnico,« se ogorči telefon.

»To bo bržčas pomota,« ga potolažim in že slišim, kako trešči divje slušalko na vilice.

Telefon naj ne bo torej samo za jezo; najprej naj pove klicalčvo me; in če se že primeri pomota, naj vsaj »oprostite« reče — prav toliko truda stane, zraven pa po nepotrebnem klicanega vsaj malo potolaži.

(RI*)

KRATKE ZGODBE Z VSEH VETROV

Kralj, ki prosi pomilostitve

(TI) London, febr.

Newyorški časniki pišejo o nenavadnem kraljevskem posredovanju, kakršnega menda zgodovina ne pomeni: angleški kralj Edvard VIII. je prosil ameriško oblastva za pomilostitev nekega v USA na smrt obsojenega angleškega državljanca.

Skot Aleksander Makay je baš odšel v kaznilnico v Saint-Quentinu v Kaliforniji nekaj let, ko je skupaj z drugimi kaznjenci vprizoril pobuno in napadel paznike. Prišlo je do streljanja in v boju so uporniki ubili dva paznika. Makaya so kot kolovodjo obsodili na smrt in določili usmrtnico na 28. februar. Tedaj se je pa obsojenec obrnil s prošnjo do svojega kralja, zatrjujoč, da ni on streljal.

Te dni je dobil angleški generalni konzul v San Franciscu nalog od angleškega zunanjega ministrstva, da naj sporoči guvernerju kraljevo prošnjo za pomilostitev. Ker pa guverner sam o tem ne more odločiti, je prošnjo Edvarda VIII. sporočil s priporočilnim pismom vrhovnemu sodišču v Washingtonu.

Španske volitve

(RR) Pariz, febr.

V neki vasi so morali volilci, če so hoteli na volišče, čez dvorišče vaškega »caciua«. Caciue je v španščini ljudski izraz za najuglednejšo pa hkratu navadno tudi najbolj osovraženo osebo na vasi (župan, župnik ali veleposestnik), ki »dela« volitve.

Volilci so morali torej — recimo po naše — čez načelnikovo dvorišče. Dvorišče je bilo pa ograjeno z visokim zidom. In glej: vsi vladni volilci so neovirano prišli na volišče, pred opozicionalci se je pa zdaj prikazal togoten bik, da so jo s strahom popihali.

Načelnik je bil dal namreč zvrzati v zid luknjico in skoznj opazoval prihajajoče. Njegovi ljudje so pa privezali bika za rep. Če je bil volilec obraz načelniku po godu, so njegovi hlapci potegnili bika nazaj; kadar je načelnik zagledal opozicionalca, so pa bika spustili na tla.

Tako vsaj beremo v zlobni »Mariani«. Se non è vero è ben trovato... vsekakor pa priporočljivo za tiste, ki »delajo« volitve...

29. februar

Letošnje leto nam prinese kot prestopno leto še docela nepotrebni 29. februar. Vredno si je ogledati ta dan v zgodovini:

29. februarja 1174. so po zahtevanju letopisov prenesli kosti svetih treh kraljev iz Milana v Köln.

29. februarja 1792. se je rodil Rossini, skladatelj »Seviljskega brivca«.

In naposled je ta datum pomemben tudi za Italijane: 29. februarja 1896. torej natanko pred 40 leti, se je namreč začela bitka pri Adui, v kateri je abesinski cesar Menelik katastrofalno potolkel italijansko vojsko. (DK)

čudno svarilo za avtomobiliste

* Pariz, febr.

Blizu Pariza so pred kratkim postavili na eni izmed najprometnejših cest svarilo za avtomobile. Napis je prav kratak in jednat: »Bodite previdni!«, pod napisom pa stoji na kamenitem podstavku popolnoma razbit avtomobil.

Marsikaterga vozača obide groza spriču toli zgovornega svarila.

ženske bodo snubile pojutrišnjem na Angleškem

(HK) London, febr.

Letos je prestopno leto in po prastarem običaju imajo na Angleškem na prestopni dan (29. februarja) vse dame in dekleta, ki se jim hoče moza, pravico, da si ga zašnebujejo. In tako jih bo pojutrišnjem med 2.600.000 angleškimi samkami najbrže kar lepo število, ki so nepotrpežljivo čakale tega dne. Samo da bo sirotam težko ženina najti — saj kažejo statistike, da je križ s to robo. 20 milijonov 993.000 žensk je na Angleškem, moških pa samo 19.357.000. In ti ne kažejo nič preveč volje ne veselja stopiti v sveti zakonski stan — vsaj dotlej ne, dokler ne bo kriza nekoliko ponehala.

Ženska pravica na prestopni dan je že stara in je prišla s Škotskega. Na Angleškem živi neka plemiška rodbina, ki se ima za svoje plemstvo zahvaliti samo 29. februarju. Ta dan je neka 22 letna deklica iz Shropshira zasnubila nekega baroneta. Dobil je košaro. Toda ugnati se ni dala: šla je na sodišče in baroneta tožila. Sodišče ji je dalo prav in deklica je vzelo za moža... baroneta sina, ki si ga je bila izbrala za ženina.

Londoni hoteli in nočni lokali vestno spoštujejo šege in navade 29. februarja. Na večer 29. februarja je damam pridržano, da naročajo cocktaile, večerje in vina, da plačujejo račune in dajejo napitnine natakarjem. Tudi na ples vabijo ta večer dame; gospodje morajo tako dolgo sedeti, dokler ne pridejo plesalke ponje.

žig namesto prstnega odtisa

* London, jan.

Po ameriškem vzorcu zahtevajo v poslednjih letih tudi nekatere londonske banke, da mora vsak lastnik čekovnega računa blagajniške čke ne samo podpisati, temveč odtisniti poleg podpisa še svoj palec. Moderni rokomahtalci si pa znajo tudi tu pomagati. Tako so se pojavili v londonskih bankah najrazličnejši čeki, ki nimajo samo podpisa ponarejenca, temveč tudi odtis. Ponarejenjci imajo v ta namen posebne štampiljke z natančnimi posnetki pravih prstnih odtisov angleških bogatašev.

Policiji se do današnjega dne ni posrečilo, da bi prebrisane nepridiprave prijel.

Mrtvečev tobak

(XFE) Pariz, febr.

V neki vasi na francosko-belgijski meji se je dogodil prijetljaj, ki je povzročil mnogo smeha.

Francoski carinarji so našli v obmejni francoski vasi v neki grobnici velik zaboj tobaka in cigaret. Bili so prepričani, da so si tiho-tapci skrili tobak v mrtvečev grobnico.

Začeli so jih iskati. Preiskava je obrodila nepričakovane rezultate. Pokojnikov sorodniki so se namreč pritožili, čes, da so carinarji onečastili pokojnikov grob. Dokazali so, da so takoj po pogrebu te zaboje sami položili v grobnico. Pokojnik je bil namreč strasten kadilec in njegova poslednja želja je bila, da bi imel poleg svoje krste v grobnici nekaj zaboj tobaka in cigaret.

Maurice Chevalier — dobrotnik

(HI*) Pariz, febr.

Cirkuškim klovnom in glumačem ni življenje posuto z rožicami. Celo veliki cirkuški umetniki, ki so svojim gledalcem tisočkrat in tisočkrat izvalili smeh in grohot, zaidejo po navadi v revščino in bedo. Tako žalosten je bil tudi konec slavnega francoskega cirkuškega klovna Antoneta, ki je leta in leta navduševal in zabaval gledalce. Da je bil res vreden priznanja, je dokazal sam sodobni kralj smeha, Grock, ki si ga je bil izbral za partnerja. Zdaj, ko je Antonet umrl, tare njegovo vdovo huda revščina.

Da bi ženi svojega slavnega tovariša olajšali gorje, so pariški umetniki sklenili, da bodo njej v prid priredili nekaj dobrodelnih predstav. In glej, oglasil se je iz Londona celo Maurice Chevalier in obljubil, da bo še on prišel v Pariz in pomagal predstavam do večjega gmočnega uspeha. K dvema predstavama bo kar priletel z letalom v Pariz.

Slavni umetnik, neprestano se smehljajoči ljubljeneček ženskega spola, je pokazal, da ima dobro srce, in da čuti z osirotelo vdovo svojega umetniškega tovariša.

Vse mine...

(BN) Pariz, febr.

Pred slabimi štirimi meseci je »navalilo« na Adis Abebo sto petdeset posebnih poročevalcev vseh svetovnih dnevnikov. Abesinci so bili kar v zadregi; niso vedeli, kam bi spravili to velikansko častnikarsko vojsko.

Danes šteje Adis Abeba cele štiri posebne poročevalce, baš toliko, da jih je za partijo bridža — vsi drugi so se pa vrnili domov... In javnost začne obratovati pozornost drugim stvarim. (Journale)

Kakor v gozd, tako iz gozda

(SW) London, febr.

Te dni je šel z 72 leti v pokoj lord Hunter, eden izmed najduhovitejših sodnikov, kar so jih Angleži imeli zadnja desetletja. Širokemu občinstvu je znan po neštetihi dovtipih, rojenih v sodni dvorani. Ena izmed njegovih najnovejših zgodb je tale:

Na škotskem se je vršil neki proces. Medtem ko je glavni zagovornik govoril in dokazoval na vse pretege, je v bližnjem hlevu začel rigati osel. Lord Hunter je tisti mah skočil odvetniku v besedo:

»Gospod doktor, prosim, nekoliko tiše — obeh hkratu namreč ne morem razumeti.«

Odvetnik je res pridružil glas, toda vdal se ni.

Nekaj minut nato je prišel sodnik od besede, in tedaj je vnovič osel zarigal. Odvetnik je pa menil: »Vljudno bi prosil vaše gospodstvo, da bi nekoliko tiše govorilo: v tej dvorani imamo strašen odmev.«

čeden običaj

(SW) Pariz, febr.

Na Kitajskem imajo staro sveto navado. Kadar kateri kaznilniški ravnatelj za živega odstopi svoje mesto nasledniku, mu izroči ječo popolnoma prazno, brez sleherne kaznenja.

Ondaj je ravnatelj pekinške kaznilnice dobil sporočilo, da je premeščen drugam. Imel je pod seboj 248 jetnikov. Da bo tradiciji ustrezno, jih je 200 izpustil, 48 jih je pa poslal... krvniku.

Tako bo novemu ravnatelju prve dni dolgčas. Nu, dolgo pač ne; počasi se bodo celice druga za drugo napolnile in hudobni zločinci nebeskega cesarstva bodo za debelim obzidjem lahko molili h Konfuciju, naj jim nakloni novo premešitev na ravnateljskem stolčku — v nadi, kajpada, da pridejo med amnestirance in ne pod rabeljsko sekuro. (Intran)

ženske bolezni

Pod ženskimi boleznimi se razumejo vse motnje v funkciji ženskih spolnih organov. Semkaj spadajo vnetja vsled nalezljivih spolnih bolezni kakor tudi vsled prehlajenja, anatomskih sprememb, nadalje nepravilna namestitve gotovih organov, zraščanje organov in stvarjanje novih delov. Razen tega pristejamo semkaj še različne nevrozne težave, motnje v obnavljanju tkiva in v obtoku krvi, kakor tudi težave vsled slabokrvnosti in splošne telesne slabosti. Vsled bližnje lege spolnih in prebavnih organov se zelo neugodno občutijo motnje v prebavi, zlasti zaprtje, vsled povečanega pritiska na ženske spolne organe. Vsaka žena mora vsled tega paziti na lahko in redno čiščenje brez pritiska.

Varovati se je težko prebavljivih jedil kakor tudi takih, ki dražijo čreva. Nadalje se je treba mnogo gibati, zvečer pa redno piti 1 skodelico Planinka čaja, ki vsled svoje vsebine na grenkih snoveh, na natriju in eteričnih oljih pospešuje pravilno sestavo črevesnih sokov.

Gospa, 28 let stara, je trpela na trdovratni zapeki, črevesnih plinih in telesni napetosti. Mnogo let je uporabljala odvajalna sredstva, ki so vedno slabše učinkovala. Planinka čaj je že v nekoliko dneh izboljševal lahko prebavo in redno čiščenje.

Reg. S. 529/36

Samo dve možnosti

(AN) Pariz, februarja.

Igralka Z. ljubi svojega moža; če je katera žena zvesta svojemu možu, je ona. Vzlic temu je za novo leto dobila prekrasen z briljanti posejan bilet, dar nekega nepopravljivega občudovalca.

Te dni se je njen mož vrnil z daljše turneje po Nemčiji. Zagledal je dragoceni dar in ga dolgo opazoval.

»Zakaj tako gledaš, ljubi?« ga je vprašal njegova žena.

»Ker vidim samo dve možnosti,« je odgovoril mož. »Ali je tvoj oboževalec bedak, ali pa stoji bedak... pred teboj!« (Journale)

Nepričakovane posledice sankcij v Italiji

(DK) Pariz, febr.

Rimski dopisnik lista »Paris Soir« je zbral tele nenavadne posledice sankcij:

Solarji v vsej Italiji so prosili učitelje, naj učilnic nič več ne kurijo, samo zato da ne bo treba rabiti angleški premog. Pouk se zato vrši od 10.—12. predpoldne, ko so solnički žarki najizdatnejši.

Vse francoske guvernante in gosposke angleške dojilje so ob službo.

Država poziva kmete, da se posvete rejni kuncve.

V nižjih razredih osnovnih šol prepevajo solarke: »Nič več ne maramo tujih lutk...«

Italijanski časniki pišejo o neki šestletni paglavki, ki ni marala več poljubiti svoje mame, rojene Francozinje — dokler bodo trajale sankcije.

Daljnovidno sklepanje

(RN) Pariz, februarja.

V »Journalu« beremo tole zgodico:

V predmestnem vlaku je vprašal mlad gospod starejšega sopotnika, koliko je ura. Ogovorenec je sedel sam z njim v oddelku in je čital časopis. Na neznančev vprašanje je srdito zganil časopis in odgovoril:

»Koliko je ura, ste me vprašali iz golega dolgočasia. Če vam odgovorim se bo vnel razgovor med nama, postala bova na mah stara znanca, in ko bova izstopila, me boste povabili na pol litra, jaz se vam bom pa oddolžil z drugim pollitrom. Iz tega se bo rodilo vabilo k meni na kosilo. Ko boste pri meni, boste videli mojo hčer. Moja hči je zelo čedna. Zato se boste še večkrat oglašili in lepega dne me boste prosili za njeno roko. Kako vruga naj pridem do tega, da dam svojo hčer za ženo pohajkovalcu, ki ne premore niti toliko, da bi si kupil žepno uro!«

To reki je stari gospod spet razgrnil časnik in se zatopil v branje.

Bogastvo pod slamnato streho

Ko sem bila še otrok, smo se doma dostikrat pogovarjali o tej ali oni družini. Slišala sem besedo »bogate« in »revence«. V moji domišljiji so bili bogati oni, ki so imeli hišo s slamnato streho. Če je kdo govoril o ljudeh, ki se jim dobro godi, sem vselej vprašala: »Ali pa imajo slamnato streho?« (Mojemu vprašanju so se vsi smejali, pa nisem vedela zakaj.)

Za revne ljudi nisem imela pravega pojma. Revni smo bili recimo mi, ker naša hiša ni bila krita s slamo, ampak z opeko.

Ko sem doraščala, sem kaj rada pisala pisma. V skopih besedah sem izlila na papir vse svoje navdušenje.

»Jaz imam pa kolo. Mira.«

»Vrnila sem se s planin. Mira.«

Nekega dne sem pa poslala prijatelju kratko pismo:

»Pri nas imamo pa kravo. Mira.«

Prijatelj si smisla teh besed kar ni mogel pojasniti. Nekoč je v njegovi družbi nanesel pogovor na goveda. Seveda se je Cene takoj spomnil mojega kratkega pisma in me vprašal, kaj naj bi pomenilo. Pojasnila sem zadevo, danes bom pa še vam povedala, kaj je nekoč zame pomenila krava.

Včasih sem prav rada zahajala v kravje in konjske hleve. Rada sem se mudila pri kravah, ko so pa tako toplo dihalo in so imele tako mehka vime. Ne vem kaj bi dala, če bi smela vsaj enkrat pomoliti sosedovo kravo.

Nekoč sem izmaknila v očetovi knjižnici Jurčičevega »Desetega brata« in ga nesla sosedovi dekli Nezi. Večkrat mi je namreč pravila, da rada knjige čita.

Prežala sem na pragu in gledala proti sosedovemu hlevu. Ko so vrata zaškrpala, sem smuknila v hlev kar skozi okno. Naslonila sem se na podboje vrat in gledala, kako je Neza vzela iz temnega kota stolček, sedla h kravi in ji začela umivati vime.

»Neza, na, tu imaš. Desetega brata!« — Ali smem tudi jaz malo poskusiti molsti?

»O, to je tisti Krjavelj in njegova koza.« Šele potem se je spomnila moje prošnje in dodala:

»Le, le. Kar poskusite!«

Vstala je s stolčka, obrisala roke v žakljevast predpasnik in potem — in potem... Zdelo se mi je, da se je zverovala v knjigo, za gotovo pa ne vem, ker nisem ničesar več videla. Bila sem na konju, ah, kaj na konju — v desetih nebesih sem bila! Sedela sem na nizkem stolčku, molzla sem in gosto, belo mleko je teklo v »žeh-tar«.

Tako sva z Nezo postali najboljši prijateljci.

Kadar sem vedela, da ni pri sosedovih nikogar doma, sem smuknila v hlev in puščala »Bietric mleko kar po hleh«.

Dostikrat sem se priklatlila domov šele po večerji. Starejši brat je imel dobro razvit vonj in je vselej uganil, od kod prihajam.

»Glej jo, Zabo! Ze spet tako smrdi po kravah!« Bil je pa dober dečko ta moj brat. Nasmehnil se je in dejal proti materi: »Mi moramo pa res kupiti kravo!«

Po nekaj letih sem se vrnila iz šole. Bila sem že velika. In glejte, ljudje božji, takrat smo imeli svojo kravo. Ko sem jo privrkal pomolzla, sem sedla za mizo in napisala ono pismo: »Pri nas imamo pa kravo!«

Tudi drugim ljudem sem rada pripovedovala o tem.

Takrat se mi je zdelo, da smo postali bogati.

Res. Svojo kravo imamo. Pred nekaj meseci je postala mati. Jaz sama sem ji prinesla tople vode in otrobov. Prilomila sem se k njeni glavi:

»Ti dobra, dobra krava!«

Thje! Danes vem, da ne pomeni bogastva ne slamnata streha ne krava. Rada pa še danes pripovedujem o tem »bogastvu«, le da se to pot tudi sama smejem.

Ondaj sem sedela v družbi z nekim gospodom. Kafil je »Moravec«. Ko sem obračala zeleno škatlico, sem mu rekla:

»Človek — ti si pa bogat!«

Bogastvo je v resnici zelo relativen pojem. Ne moremo ga meriti ne z denarjem, ne s slamnato streho, ne s kravo in tudi ne s cigaretami.

Veliko je ljudi, ki imajo bogastva na prebitek, pa so kljub temu revni, veliko jih je pa, ki so tudi z eno samo kravo bogati. Mnogo sem že razmišljala o tem in danes nič več ne pišem pisem:

»Pri nas imamo pa kravo!«

Vera.

Praktično

»Kaj, vsem tvojim oboževalcem je Janez ime? Čudno!«

»Ne, jaz jim samo zato tako pravim, da milostlivo ne bi izvedela, kako hitro menjam svoje simpatije.«

Zimski letalski manevri na Angleškem

Prejšnji teden je imelo britansko letalsko brodogrje zimске manevre. Naša slika kaže bombna letala po povratku z manevrskega napada na London: letalci se pogovarjajo o uspehu poleta. — Manevri so terjali več človeških žrtvi: dve letali sta namreč zaradi motorske pokvare strmoglavili v morje.

Dr. Josef Löbel

Za človeško življenje

Konec

Katera korist bo večja, ta, ki jo država da državljanom s carino in s cenzo knjig, ali ona, ki jim jo utege dati, če ne bo v bodoče nikdar več dopustila, da bi se kakšnega Wilsona ali kakšnega Lenjina lotila možganska sifilida?

Dvoma o tem ne more biti. Dvomiti bi smeli kvečemu o tem, ali bo zdravil, ki jih ustvarja medicina za ta bojni pohod zoper pallido, za zmago tudi res dovolj. Toda saj medicina tudi za osebnice ni našla sploh nobenega sredstva, nobenega zdravila, in vendar ne doživljamo več epidemije koz, odkar je cepljenje zapoved za vsakogar. In tudi zoper druge okužbe še ni raslo zelišče in vendar jih večina danes ne razaja več! Zgolj zato, ker država vsakogar, kdor je videti nalezljivo bolan, vtakne v karanteno. Koliko uspešnejše bo lahko zatrla sifilido, če bo osumljenec z Wassermannovim preskusom dokazala bolezen in jih bo potlej prisilila, da se zdravijo.

Kristijan se je zasanjal

Ne, o tem, ali ima država pravico, dolžnost in možnost za uspešen boj zoper pallido, si Kristijan pač ni treba beliti glave. In res so ga, medtem ko je sedel tu v »zdravniškem društvu«, trle — kakor da bi bil čisto sam v svoji študijski sobi — popolnoma druge skrbi. Trle so ga — denarne skrbi! Cele kupe denarja bi stalo, če bi hoteli vse sifilitike na javne stroške zdraviti. Si je vzdihovalje dejal Kristijan. Toda napoved ee je potolažil: ali mora ves denar iti za pospeševanje izvoza, za varnost mej, za razvoj gozdarstva? Ali ne bi kazalo denar, ki ga izda kakšna država za to, da si neke na daljni celini varuje svoj ugled z reprezentanco, za poskušajo porabiti za izboljšanje sifilide? Morda je Kristijan, ki sta mu bila narodno gospodarstvo, zlasti pa še politika španska vas, razmišljal, da bi nemara stolinka denarja, ki ga je nekoč Francija posodila Rusiji, samo zato, da si jo je pridobila za zaveznico — da bi nemara celo tisočinka tega denarja zadostala, da bi se Francija za zmerom znebila sifilide? Morda bi potlej v tej lepi deželi v kratkem času ne bilo nobenega moža več, ki bi se moral ustreliti, ker se je okužil; nobeno dekle ne bi več klavnino usahnilo, ker se ji je ženin skesal iz bojazni, da je ne bi okužil; nobena žena ne bi bila več do konca svojih dni obsejena na sifilitično jalovost; noben otrok se ne bi več rodil z gnojnim prišcem, s keratitido na slepih očeh ali s prirojenim idiotstvom. In kakor na Francoskem, bi se lahko zgodilo tudi v Nemčiji. Kakšnemu Heineju, če bi se še kdaj kakšen rodil, bi ne bilo treba prebiti leta svoje zrelosti v posteljni grobnici in bodoči Nietzsche bi bil obvarovan tega, da bi si moral v dobi, ko bi lahko pisal svoja glavna dela, ure in ure tiščati nos, se prekopicavati in se imeti za italijanskega kralja.

Glasno ploskanje, ki je zdajce zgrmel po vsej dvorani, je zbudilo Kristijana iz sanj. Wagner-Jauregg je končal svoj govor, ki mu Kristijan že zdavnaj ni več sledil. Vsi so se preselili k predavatelju, hoteč mu čestitati, in tedaj ni bilo vtihotapljenemu gostu baš neprijetno, da je v nastali gruč zgrešil svojega vodnika, nekdanjega Wagner-Jaureggovega asistenta.

Narobe, kar vseh mu je bilo. Zakaj komaj je odšel iz »Zdravniškega društva«, so se že začeli v njegovi razgreti glavi nekam negotovo oblikovati načrti. Ne morda, da bi bil že našel točne odgovore na vsa vprašanja, ki so ga trlapila; toda čutil je jasno, da mora najti nekakšno pot. Še jasneje je čutil, da mora iti po njej. Zakaj če se mu je sploh kaj zdelo gotovo, je bilo to, da se je od tega večera dalje odprl njegovemu življenju nov cilj. Doslej je praznino objemal; zdaj je pa našel vsebino, ki ga bo vsega prežela: boj zoper pallido.

Kakor se mu je pred nekaj tedni, po bratovem ozdravljenju, od včeraj na danes smešno zdelo, da bi svoje življenje zapravil z literarno zgodovinarstvom prizadevnostimi nalogami, spriči vsega, kar so storiči resnični raziskovalci, tako se mu je zdelo zdaj manj važno in vse prelagotno, da bi se zadovoljil z opisovanjem uspehov teh raziskovalcev. Da bi ne oral, da bi ne sejal, ne žel — in bi potlej ženski pesmi pel — ne! Najmanj, kar je smel od sebe zahtevati, če že ni bil poklican za velika dejanja, mora biti to, da bo z vsemi silami pomagal spraviti te uspehe do učinkovitosti. Zastaviti rokó, da pride žetev pod streho, pomoči, da pridejo njeni sadovi med ljudi — to naj bo v bodoče njegov skromni delež. Veliki možje so našli pallido, Wassermannov preskus, salvarzap, zdravljenje z malarijo; mali možje naj bi vsaj za to skrbeli, da ne bo svet za te darove na izgubi. Da jih bodo vsi deležni. Prav vsi.

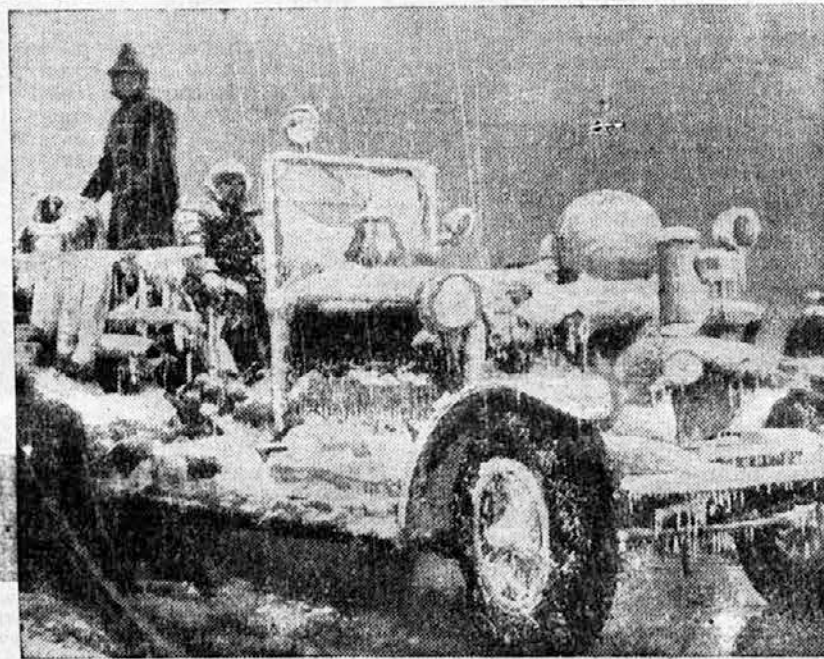
On, doktor Kristijan Neitschke, ki je slučajno po filoloških ovinkih našel na študij sifilide, ki je potlej doživel bratovo zdravljenje, ki je videl zdravnike pri delu in je pravkar slišal Wagner-Jauregga, kako je osebnemu govoril, on je iz vseh teh okoliščin izprevidel, kaj se mora zgoditi. Toda milijonom drugih ljudi se še ni posvetilo. Njim je bilo treba še očeti odpreti. Od današnjega dne dalje bo to skušal storiti, kolikor bo mogel in znal. Odsihmal ne bo poznal več drugega življenjskega smotra mimo poučevanja, mimo zbiranja zveznikov, ki bodo z njim vred tako dolgo zahtevali, dokler ne bodo zdramili mogočnikov sveta, dokler jih ne bodo prisilili, da bodo šli z njim v uničevalno vojno zoper pallido.

Kakopak, prvi ni bil, ki je skuhal ta domislek. Edini tudi ne. Tem bolje, vsaj ne bo osamljen! Obstajala je že »Nemška družba za zatiranje spolnih bolezni«, celo »Union internationale contre le péril vénérien«. Toda obe sta bili očitno preslabi in zato obsojeni na nemoč. Sam jima bo odslej na službo, še druge bo navduševal, če dalje več drugih, s predavanji, na zborovanjih, snubil bo z možem moža, dokler ne bo naposled zbrana velika stranka, ki bo lahko užgala državo, države, ki bo...

Do današnjega dne je napadala pallida bolno človeštvo v trumah, odsihmal, jutri že se ji bo postavila tisočkrat mogočnejša vojska zdravih v bran. Pojutrišnjem ne bo niti ene same spirohele več na svetu!

Kristijanova nova življenjska naloga

Brez sape od navdušenja je prišel Kristijan v gostilno, kjer je imel se-

Gasilski avto v ledenem oklepu

Ko je te dni pritiskal v Ameriki silovit mraz, je gasilski avto pri nekem požaru pokril pravcat leden oklep, tako da so naposled še črpalke odpovedale in so morali gašenje opustiti.

slanek z bratom. Ubogemu Fricu, ki se je za mizo mastil z dunajskim zrezkom in je začel s polnimi usti pripovedovati o teatru, je takoj vpadel v besedo. Kar brez uvoda mu je razodel, da je našel novo življenjsko nalogo: odsihmal se bo posvetil samo boju zoper sifilido.

Dobri Fric, ki mu je brat tako nenadoma sklenil slast, je postal skoraj osoren. »Kaj mi mar tvoja sifilida,« se je hotel zadreti. Toda še v poslednjem trenutku se je spomnil, da bi »tvoja sifilida« iz njegovih ust ne zvenela baš dobro. »Kaj ti mar moja sifilida,« pa spet ni hotel reči. Zato je odgovor rajši požrl in je molčal.

Molčal je z mračnim obrazom. Kakšna prenapetost je le spet Kristiju šinila v glavo! Resda, zdravniki, ki se sicer dovolj malo spoznajo, mu, njemu so res slučajno pomagali. Kar priznamo. Toda da bi človek zaradi tega izgubil glavo in bi hotel kar na lepem vzeti v oskrbo kar vse sifilitike sveta, to je pa le malo preveč! Absurdno, tako rekoč! Njegov zrezek se mu je zdel zdajci žilav.

Medtem je Kristijan kar venomer žlobudral. Dejstva namerava zbirati, miru ne bo dal, državo bo prisilil, z vsemi sredstvi prisilil...

Fric je odrinil krožnik. Nu, še tega se manjka. Je mislil, da se bo zoper državo postavil, ko pa hoče doseči docenturo! Njemu že tista knjiga o zgodovini sifilide ni bila po godu, nu, zdaj pa še takšna reč, ki smrdi po politiki...

»Moj dragi Kristijan,« je čemerno začel. Toda tedaj je opazil bratove si- joče oči, slišal je kako govori o tem, da bo naposled vendar ves svet deležen zdravja in z zdravjem sreče. Toliko da ga ni ganilo. Moj Bog, kako mlad je še Kristi! In zato se je Fric odločil, da ne bo pokvaril malemu bratu nedežnega veselja zastonj teh pretiranosti.

Ko je pa začel Kristijan naposled govoriti še o zvezi narodov, da se bo

Pomanjkljivi leksikoni

Vzemite v roke katerikoli leksikon v katerikoli jeziku: povsod boste zaman iskali podrobnosti o glavnih osebnostih, damah in gospodih, ki so se proslavili v trojanski vojni. Povsod boste srečali samo skope splošne podatke in pravljice, ki utegnejo biti resnične ali pa tudi ne.

Nu, kolikor vas poznam kot novodobnega človeka, se pač ne zadovoljite več s takimi nejasnostmi: danes hoče človek dejstev in števil. Posebno bi pa radi vedeli, koliko je bilo let temu in onemu prvoboritelju v času, ko je uganjal svoja toli proslavljena junstva.

Priznam: tudi mene je že od nekdaj na moč dajala radovednost, koliko neki je bila stara lepa Hélena v dobi, ko jo je Páris izneveril njenemu možu Menelaju. Saj veste, da je ta izdaja kričala po masčevanju, reparacijah in sankcijah — tako dolgo, dokler ni izbruhnila trojanska vojna.

O, če bi bili v tistem času že imeli znameniti Gothov almanah in bi se nam bil ohranil vsaj en izvod, bi pri prili lahko približali starost in rojstna leta vseh teh kraljev in kraljic in princev in princes in druge visoke gospode. Ker ga pa še niso imeli, nam ne kaže drugega, kakor da si skrbno ogledamo Homerjevo »Iliado«, da bistroumno zberemo vsa dognanja, jih med seboj primerjamo in doženemo izsledke, iz

Pikanten sprehod v stari vek

Ljubezen Homerjevih junakov

Lepi Héleni je bilo 45 let, ko je zmešala glavo 60 letnemu Párisu, da jo je ugrabil in tako sprožil trojansko vojno. — Párisova sestra Kasandra je bila pa še hujša: Agamemnon se je zatreskal vanjo, ko ji je bilo 90 let,

Klitemnestro, nego hkratu tudi dva dvojčka, brata Dioskura. Pustimo ta dva ob strani, saj za naše raziskovanje ne prideta v poštev.

Nu, zdaj, ko premoremo prve rodoslovne podatke, bi pa nemara izračunali, kdaj sta se Zevs in Leda spečala.

Ledini četverčki

Natančni datum bi bilo spričo bednega stanja današnje znanosti težko dognati. Nu, mnogo znamenj govori za to, da se je zadeva zgodila okoli leta 1101 pred Kristusom. Torej bi bila Leda rodila svoje četverčke okoli leta 1102.

To nam bo prvo, veledragoceno izhodišče za našo trojansko kronologijo. O mladosti obeh sestra, Klitemnestre in Hélene, nam ni zgodovina pustila nikakih zapiskov. V trenutku ko ju prvič srečamo, sta obe že kraljici, zelo dobro poročeni, prva z Agamemnonom, druga z Menelajem.

Klasična književnost kar ne more prehvaliti Helenine lepote, zato pa ne črne niti besedice o tem, kdaj se je poročila, ne o trajanju njenega zakona — vse dotlej dokler ni zapeljivi Páris izpodkopal njene čednosti. Kako naj potem doženemo, koliko je bila Hélena stara, ko je zagrešila iznevero, in kdaj je zapustila Menelaja in zakonsko ognjišče?

Da se bomo tu vsaj približno orientirali, se živimo v tole veletehtno razmišljanje:

Klitemnestra, Helenina sestra, je bila poročena z Agamemnonom, in njen zakon ni ostal neplođen, še daleč ne, saj so najmanj trije njeni otroci postali žrtve strašnih žaložer: Ifigenija, Orest in Elektra. Čeprav je Homer zastran njihove starosti diskreten, da bolj biti ne more, vemo vendarle, da je bila Ifigenija v času, ko so se Grki odpravljali na vojno proti Troji, že odraslo dekle najmanj dvajsetih let. Drugače je njen oče, kralj Agamemnon, ne bi bil mogel žrtvovati boginji Artemidi v pravno daritev, da si pridobi njeno naklonjenost.

Razkrinkana Helenina leta

A če je bilo Ifigeniji v tem času, to je tik pred trojansko vojno, že dvajset let, smemo domnevati, da jih je imela njena mama Klitemnestra dvakrat toliko, to je štirideset let. To se pravi, da jih tudi teta, lepa Hélena, dvojčka Klitemnestre, ni mogla imeti dosti manj.

Znana reč je, da so bili olimpijski bogovi oblagodarjeni z večno mladostjo. Tega deleža pa niso dali svojim potomcem, rojenim iz njihovih pogostih zemeljskih koruznih zakonov.

Iz vsega tega se vidi, da je lepa Hélena v dobi, ko jo je zapeljal mladi in poskočni Páris, štela (ali tajila) najmanj svojih štirideset pomlad.

Poskočni Páris? To že. A mladi? E, to bomo pa še videli!

Nu, pa si zdaj nekoliko pobliže ogledmo starost in leta tega zapeljivega princa v zori njegove ljubavne dogodivščine z lepo Héleno.

Tudi tu nam hvala Bogu ne manjka oporišč, tako tehtnih, da jih noben pomislek ne more izpodmakniti.

Tako zlasti vemo, da pri ženitovanju tesalskega kralja Peleja in nimfe Thetide po nerodnem pozabljenju niso povabili Eride, boginje prepira. Da se masčuje, je užaljenka vrgla v sredo dvorane zlato jabolko z zlobnim napisom: »Najlepši!« To poročno darilo je kajpada rodilo zavist in prepri med prisotnimi damami, zakaj vse so trdile, da je njim namenjena ta brezimna in dvomljiva čast.

Komu gre jabolko? Tisti, ki je najlepša. A katera gostja naj dobi ta naslov, ki so se zanj zlasti poganjale boginje Hera, Atena in Afroditá?

Párisova razsodba na ženitovanju

Da razsodi ta prepri, so tedaj poklicali na pomoč nekega mladega pastirja, Párisa po imenu: ta dozdveni pastir je bil pa v resnici princ kraljevske krvi, saj je bil sin trojanskega kralja Priama. Páris se je izrekel za Afroditó in zmagoslavna boginja mu ni ostala dolžna svoje hvaležnosti.

Po drugi strani pa vemo, da je isti Páris, ko je zapeljal in ugrabil lepo Héleno, postal neposredni vzrok trojanske vojne.

V času znamenite razsodbe med tremi boginjami je bil Páris star 20 do 21 let. Treba je torej le izračunati, koliko let je preteklo od poroke med Pelejem in Thetido pa do dobe, ko se je Páris lepega dne prikazal v Sparti, kjer je prvič imel priložnost videti lepo Héleno in si razodeti svojo ljubezen.

Na videz nedolžno vprašanje, v resnici pa zelo pomembno; in kar je glavno, odgovor nanj ni težak.

Račun kaže: Hélena 45, Páris 60

Iz zakona med Pelejem in Thetido se je namreč rodil sin Ahil. O njegovih otroških in fantovskih letih ne vemo

ničesar. Ko je stopil v zgodovino, je bil že zrel mož, oženjen in družinski oče. Prvič ga srečamo pred trojanskimi zidovi, kamor je šel z drugimi grškimi principi kolektivno masčevat Menelajevo zakonsko čast. Čeprav ves kipeč, je Ahil tu že na vrhuncu moške dobe, saj ima že sina, zrelega za vojno. Torej ne bo pretirano, če mu prisodimo dobrih štirideset let.

Nu, in zdaj sklep: Po eni strani je imel Páris kakih 21 let, ko je bil na ženitovanju Peleja in Thetide, bodočih Ahilovih roditeljev — po drugi strani je pa na diani, da mu je moralo biti spričo Ahilove starosti (40 let) najmanj šesdeset let v času, ko je kakor mladosten zaljubljenec ugrabil Héleno, zrelo lepoto s 40 do 45 pomladmi...

A to še ni vse.

Páris je imel starejšo sestro, Kasandra ji je bilo ime. Slovela je kot izredna lepota — tako vsaj pesniki trde — zraven je imela pa usodno in nesrečno navado, da je rada napovedovala kar najbolj črne dogodke. Po padcu Troje je Agamemnon terjal zase to lepo in deviško Kasandro; postala je njegova sužnja in ljubimka.

Kasandra je vnaprej napovedala vse samo tega ne; strast, ki jo je zbudila v srcu »mladostnega« Agamemnona, je tem bolj občudovanja vredna, ker ji je bilo že več ko 20 let, ko se ji je rodil bratec Páris.

Uboga Kasandra!

Ker je pa pred začetkom trojanske vojne imel Páris dobrih 60 let, je na diani, da je po končani vojni — kakor je splošno znano, je trajala 10 let — Kasandri moralo biti svojih devetdeset let, ko je užgala vnetljivo Agamemnonovo srce.

Človek bi mislil, da si je Kasandra pod bremenom teh devetih križev, ko je bila vrhu tega priča tolikim nesrečam in je ućakala strašni konec vseh, ki so ji bili dragi, ko je morala gledati strmoglavljenje prestola svojih prednikov in ponižanje svoje domovine — človek bi mislil, da si je spričo vsega tega želela le še odrešilne smrti. Kaj še! Okusila je bila Agamemnonovo ljubezen in ob njej se je vnela še njena stara kri, tako da je z lahkimi srem sledila svojem ljubimcu v njegovo prestolnico Mikene.

Medtem je pa v Mikenah kraljica Klitemnestra izrabila dolgoletno odsotnost svojega kraljevskega moža in se je spečala s prekanjenim Egistom; možak očitno ni imel prevelikih zahtev, saj je bilo Klitemnestri takrat že dobrih šestdeset let. Agamemnona vrnitev je šla njegovi zakonolomni ženi kajpada hudo navzkriž; oddod tudi njene zahrbtne nakane, ki so takrat začele zoreti. Te nakane so uganili prav vsi v njeni okolič, le vedeževalca Kasandra v svoji zaslepljeni ljubezni ni vžil svojim devetdesetim izkušnim letom ničesar slutila. Klitemnestra ni prej dala miru, dokler ni s pomočjo svojega ljubčka Egista ubila najprej Agamemnona, potem pa še nepravdno Kasandro, ki ji takrat ni kaj prida več manjkalo do sto let.

Idila v srpanu

Po drugi strani je pa po težko priporjeni zmagi grških čet nad Trojanci tudi kralj Menelaj vendar že prišel do svoje pravice, to se pravi, do lepe in lahkomiselne Hélene. Le-tej je bilo 20 let, ko se je poročila, 40—45, ko se je srečala s Párisom, zdaj, po desetletni trojanski vojni, je morala imeti pa vsaj svojih 50—55 let, ko so se okoli njenega vratu sklenile v objem roke vrliga in zvestega Menelaja.

Da proslavita ta veseli dogodek, sta se Hélena in njen mož odneljala na dolgo pravno potovanje in sta na novo uživala medene tedne. Njuno poročno potovanje je trajalo več ko pet let. Ves ta čas sta mnogo govorila o svoji ljubezni in malo, hudo malo o nesrečnem Párisu. In ko sta po preteku teh petih let naposled stopila na spartanska tla, je bila še zmerom zelo lepa Hélena že šestdesetletnica. Menelaj je pa kajpada imel še nekaj let več...

V Sparti takrat niso govorili o drugem in se ponašali z drugim kakor z mladostnima golobčema na kraljevskem prestolu. Njuna sreča in neskaljena ljubezen je bila slavnemu mestu le v ponos. Dokaz, kako neodvisna je starost od ljubezni in kako zviška gleda ljubezen na leta...

...Omnia vincit amor. (FO)
(iz stockholmskega »Dagens Nyheter«)

Vesten najditelj

»Zakaj niste najdenega prstana izročili policiji?«

»Ni bilo treba!«

»Zakaj ne?«

»Saj je bilo na njem vrezljano: »Do smrti tvoj!«

Vse pravice slovenskega prevoda pridržane. Ponatis tudi v izveščku prepovedan.

Začetek te življenske povesti je izšel v št. 7. »Družinskega tednika« z dne 20. februarja.

Od tistih dob me prokurist ni mogel več živeti in postalo mi je jasno, da se pri tej tvrdki ne bom postarala. A že zaradi izpričevala sem hotela vzdržati vsaj leto dni. To mi pa ni bilo lahko, tem manj, ker sem morala vrhu vsega prenašati še odkrito sovražnost voditelja oddelka.

Tako sem nekoč prepisala nekakšno kupčijsko poročilo. Gospodična Klemmova je prebrala za menoj, nabrala čelo, me poklicala k sebi in rekla:

»Najmanj, kar človek lahko zahteva od stenotipistke, je to, da obvlada pravopis!«

S temi besedami je očitaloče pokazala s prstom tja, kjer so bile napitkane tele besede:

»...ni mogel posamezni ničesar opraviti, organizacija pa...«

»To bi bili že lahko vedeli, da pišemo v nemščini samostalnike z veliko začetnico.« je zametala gospodična Klemmova. »Izvolite torej to zadevo še enkrat pretipkati in napišite posamezni z veliko!«

»Niti v sanjah ne,« sem mirno odgovorila.

Voditeljica oddelka je vsa kri šinila v glavo. Moje tovarišice so prenehale tipkati in so radovedno čakale, kaj bo.

Kaj naj to pomeni? Pri priči mi imate prepisati!« je zavreščala gospodična Klemmova.

»Ne bom prepisala, ker je tako prav,« sem izjavila, zakaj v predalu sem imela pravopis in baš malo prej sem bila pogledala vanj. Segla sem ponj, ga odprla in ga pomolila voditeljici pod nos.

Gospodična Klemmova se je morala prepričati, da imam prav. Ugriznila se je v ustnice, planila pokonci in odhitela ven, zraven je pa zaloputnila z vrati, da se je vse streslo.

Od takrat me je sovražila ko kugo.

S svojim jezikom si boš še lepe reči nakopala,« me menila teta Mina, ko sem ji pripovedovala o tej dogodivščini. »Predstojnika človek nikoli ne sme osramotiti, tudi če ima desetkrat prav.«

Hotela sem si vzeti njene besede k srcu, toda z... je bilo že prepozno. Prokurist in voditeljica oddelka sta kar prežala, kdaj se bom prvič razgalila, da me potem brez usmiljenja odžagata.

Sicer bi bila lahko našla kakšno drugo, prijetnejšo službo, toda zdajci se mi je bila sedanja priljubila in se mi kar ni dalo drugam. Me ženske smo včasih res komična bitja...

Gledala sem zato, da se nikjer ne razgalim, po drugi strani sem imela pa oči in ušesa odprta in kazala veliko zanimanje za naše podjetje. Tako se je zgodilo, da sem opazila celo prijetljaj, ki mi prav za prav niso bili nič mar.

Toda lepega dne sem jo vendarle temeljito polomila in vse je kazalo, da bo sroč s smodnikom zletel v zrak. A na sroč nisem jaz sedela na njem.

Bilo je ravno v najhujši sezoni, ko nobena druga strojeopiska ni mogla od dela, zato je voditeljica oddelka poslala mene h gospodu Sedelmeierju.

Ko mi je narekoval, je gledal skózne, kakor da bi bila zrak. Šlo je za večje naročilo kave. Ko je bilo njegovega diktata konec, sem šla k pisalnemu stroju, da spravim stenogram v strojeopisko.

»Gospodična Kerber, podvizajte se,« je še zavpila voditeljica oddelka iz drugega konca dvorane. »Potem boste morali pomagati tisto gospodično Jaegrovit!« Zatorej sem se res podvizala.

»...naročimo 2000...« Ali bo to držalo? Menda že, zatorej: »...reci dva tisoč vreč kave, kakovosti Brazilija I.B. po pogojih, dogovorjenih že poprej. Prosimo za takojšnjo dobavo in ostanemo z odličnim spoštovanjem...«

Tako! Brž sem napisala še ovitek in oddala pismo voditeljici oddelka, le-ta ga je pa, ne da bi ga bila le preletela, spravila v mapo, kjer so dopisi čakali podpisov. Potem sem se lotila drugega dela.

In lepega dne se je izlila nevihta. Začelo se je s tem, da je prokurist, kakor iz topa izstreljen, pridrvel po dvorani in izginil v registraturi, za njim pa voditeljica oddelka. Ker je kazalo, da bo hudo treskalo, smo vse strojeopiske, vsaka na svoj način, začele izpraševati svojo vest in vtikale glavo v pisalni stroj, kakor vtika noj glavo v pesek.

Ni trajalo preveč dolgo, ko sta prokurist in gospodična Klemmova planila v dvorano.

»Kdo pa drugi!« sem slišala, da je rekla voditeljica oddelka. »Kerberjeva, kajpada!«

In že je rezek glas poklical moje ime.

Otresla sem se svoje odreenelosti, vstala in šla za obema predstojnikoma v sobo gospoda Sedelmeierja.

»Tole pogledajte!« je zavpil prokurist in udaril s pestjo po nekem prepisu na pisalni mizi. »Nate, zdaj pa pogledajte katastrofo. Dva tisoč v r e e kave ste naročili namesto dva tisoč kil. Velikopotezno, kaj? In teh dva tisoč vreč je že na potu, človek bi iz kože skočil. Plačljivo v tridesetih dneh. Veste, kaj to pomeni? Da smo propadli! Konkurz! Zato smo vas torej plačevali, da boste uničili staro in ugledno tvrdko? Čemu ste pa neki na svetu, če ne znate niti prepisovati? Kaj rečete na to, častivredna gospodična Kerberjeva, he?«

Prvi mah nisem nič rekla, najrajši

lepo kupčijo. Kava je namreč zaradi nameravanega zvišanja carin danes na borzi poskočila za 25 odstotkov. Srečno roko imate, gospodična Kerber!«

Zgodil se je bil čudež. Tako ganjena sem bila od veselja, da so mi kar solze polzele po licih. Zato je pa voditeljica oddelka vihrala okoli kakor razburjena kura in prokuristu je polajala sapa — tako dolgo, dokler ni šel vprašal:

»Kako je bilo prav za prav tisto s poprom, gospod Sedelmeier?«

Zmaga na vsej fronti! Prokurist je obležal na bojišču in gospodična Klemmova je izvajala posledice. Nekaj dni nato mi je namreč rekla: »Proti vam se menda res ne kaže boriti: ali ne bi sklenili miru?«

Seveda sem za in še kako ponosna sem bila, ponosna kakor vsi nečimrni ljudje, kadar si izvojujejo poceni zmago. Toda usoda stopa dalje s hitrimi koraki — — —

»Da, da, otrok moj,« je rekel šef. »Neko mlado, cvetoče dekle sem rad imel, a to ni zame, starega osla. Mala je bila zaročena, in zato mi ni kazalo drugega kakor stisniti zobe in pozabiti. A zato bova ostala dobra tovariša, kaj ne da?«

bi bila umrla. Strašno, nepojmljivo, razen tega bom še iz službe — — —

»Kajpada boste zleteli iz službe,« je prokurist uganil moje misli. »Toda poprej boste kavo plačali, lahko si mislite, koliko to znese, dva tisoč vreč...«

V tem tonu je šlo dalje. Zdajci sem pa zagledala izza mlečnega stekla v vratih obrise nekega človeka. In ti obrisi so obstali pri miru, kakor da bi bili na steklo naslikani.

Končano. Vse je končano...

Pogoltnila sem solze, ki so mi bile običajne v grlu, se nekaj sekund borila s porajajočim se ogorčenjem, a ko je prokuristu pošla sapa, se nisem mogla več premagati in sem začela še jaz:

»Tako, zdaj mi je pa dovolj! Zmotila sem se, prav, takšna reč se vsakomur lahko pripeti. A zakaj ni voditeljica oddelka našla napake? In zakaj je niste vi našli, gospod Sedelmeier, preden ste podpisali? Ker pisma niste brali. Zakaj pa vi prav za prav dobivate plačo? Če sem jaz podjetju kaj škodila, prav gotovo ni bil tak moj namen. Izgubila bom službo, prav. A zakaj je vi ne boste izgubili, vi, ki ste podjetju z vednostjo škodovali? Iz ljubezni do podjetja, ali pa do svojega svaka, ki je posredoval to kupčijo? He?«

Tisti trenutek se je odtrgala senca z mlečnega stekla in ko so se vrata odprla, se je izpremenila v plastičen original. Velik in dostojanstven je stopil v sobo — šef.

Nekaj trenutkov je stal nepremično in me zamišljeno opazoval z nabrani mi obrvmi. Potlej si je pa počasi prežiral roke, se drobno nasmehnil in dejal:

»Vse vem, zakaj dovolil sem si poslušati vaš razgovor. Gospodična Kerber, več sreče imate kakor... kakor je kdorkoli more imeti. Tako komične stvari svoj živ dan nisem doživel. Vaši napaki se imamo zahvaliti za prav

lepo kupčijo. Kava je namreč zaradi nameravanega zvišanja carin danes na borzi poskočila za 25 odstotkov. Srečno roko imate, gospodična Kerber!«

Zgodil se je bil čudež. Tako ganjena sem bila od veselja, da so mi kar solze polzele po licih. Zato je pa voditeljica oddelka vihrala okoli kakor razburjena kura in prokuristu je polajala sapa — tako dolgo, dokler ni šel vprašal:

»Kako je bilo prav za prav tisto s poprom, gospod Sedelmeier?«

Zmaga na vsej fronti! Prokurist je obležal na bojišču in gospodična Klemmova je izvajala posledice. Nekaj dni nato mi je namreč rekla: »Proti vam se menda res ne kaže boriti: ali ne bi sklenili miru?«

Seveda sem za in še kako ponosna sem bila, ponosna kakor vsi nečimrni ljudje, kadar si izvojujejo poceni zmago. Toda usoda stopa dalje s hitrimi koraki — — —

Tako sem postala šefova desna roka. Živela sem le za svoje delo. Kadar sem pozno zvečer prišla iz pisarne domov, sem komaj čakala prihodnjega jutra. Vedela sem vse, nikoli nisem ničesar izpraševala in sem tako tiho in nezaznavno stregla svojemu gospodu, da ni nihče ničesar opazil. Nadležne opazovalce sem odpravljala namesto njega, telefonske klice sem prereševala po njihovi važnosti, pazila sem, da niso prišle do njega nebitvene nevedčnosti, stvari, ki naj jih uredi, sem mu pripravila na mizi, urejene po pomenu in važnosti. Popoldne ga je čakala dehteča črna kava, ki sem mu jo sama pripravila.

Govorila sva med seboj samo o poslovnih stvareh. Ko mi je nekoč narekoval pismo, sem se slučajno ozrla k njemu: najina pogleda sta se srečala in opazila sem, da se je njegov upiral vame s svojevrstnim izrazom. Čeprav sem takoj spet pobesila glavo, je šef vendarle mislil, da se mora opravičiti. »Z vami sem zadeli terno, gospodična Kerber,« je rekel toplo.

Vsa srečna sem se nasmehnila. Kako lepo je bilo tisti dan!

»Dekle,« je nekoč rekla teta Mina in zamišljeno zmajala z glavo, »zdi se mi, da s teboj nekaj ni v redu.«

»Pač, tetka,« sem ji hitela zagotavljati. »Vse je v najlepšem redu.«

To je teta Mino pomirilo; saj pa tudi res ni bilo vzroka za vznemirjanje.

Mož šef mi ni zadnje čase nič kaj ugajal. Bil je raztresen in vase zatopljen, zraven se me je pa — in to me je najbolj bolelo — izogibal.

Tega nisem mogla več prenašati; sklenila sem, da pri prvi priložnosti doženem, kaj je prav za prav.

»Kakšne skrbi imate in zakaj se srdite name?« sem ga vprašala brez ovinkov.

Šef me je resno in prijazno pogledal.

»Otrok moj, saj vendar ne morete nič za to, de...«

Prav takrat je zabrnal telefon. Šef je dvignil slušalko in z nekom govoril.

»Kaj ste hoteli reči?« sem ga vprašala, ko je odložil slušalko.

»Ah... nič... kaj bi... Moral bom za nekaj dni izpreči.«

S temi besedami se je vrnil na

»Ali ste zaročeni, gospodična?«

Dotedanja šefova tajnica je bila pred kratkim iz družinskih vzrokov odšla, nove pa še ni bilo na njeno mesto. Kadar je bilo treba kaj delati pri šefu, je šla katera izmed nas strojeopisk k njemu. Dekleta so se seveda skrivaj vsa navduševala za lepega moža.

Meni je šef dvakrat narekoval. Potem me je dal pa lepega dne kar nepričakovano poklicati k sebi.

»Ze nekaj časa vas opazujem,« je rekel mirno in stvarno kakor zmerom.

»Odprte oči imate in ušesa, in sodeč po

4

»Ali ste zaročeni, gospodična?«

Dotedanja šefova tajnica je bila pred kratkim iz družinskih vzrokov odšla, nove pa še ni bilo na njeno mesto. Kadar je bilo treba kaj delati pri šefu, je šla katera izmed nas strojeopisk k njemu. Dekleta so se seveda skrivaj vsa navduševala za lepega moža.

Meni je šef dvakrat narekoval. Potem me je dal pa lepega dne kar nepričakovano poklicati k sebi.

»Ze nekaj časa vas opazujem,« je rekel mirno in stvarno kakor zmerom.

»Odprte oči imate in ušesa, in sodeč po

4

»Ali ste zaročeni, gospodična?«

Dotedanja šefova tajnica je bila pred kratkim iz družinskih vzrokov odšla, nove pa še ni bilo na njeno mesto. Kadar je bilo treba kaj delati pri šefu, je šla katera izmed nas strojeopisk k njemu. Dekleta so se seveda skrivaj vsa navduševala za lepega moža.

Meni je šef dvakrat narekoval. Potem me je dal pa lepega dne kar nepričakovano poklicati k sebi.

»Ze nekaj časa vas opazujem,« je rekel mirno in stvarno kakor zmerom.

»Odprte oči imate in ušesa, in sodeč po

4

»Ali ste zaročeni, gospodična?«

Dotedanja šefova tajnica je bila pred kratkim iz družinskih vzrokov odšla, nove pa še ni bilo na njeno mesto. Kadar je bilo treba kaj delati pri šefu, je šla katera izmed nas strojeopisk k njemu. Dekleta so se seveda skrivaj vsa navduševala za lepega moža.

svojih sposobnostih, bi bili kakor za nalašč za tajnico. Moje zahteve do tajnice so precejšnje in se moram najo v vseh ozirih zanesti. Zato mi ne zamerite par vprašanj zastran vašega zasebnega življenja, zakaj razumeti morate, da želim natanko vedeti, s kom bom imel dan za dnem opravka.«

»O, prosim,« sem rekla.

Vprašal me je zastran mojih rodbinskih razmer, in povedala sem mu vse po pravici. Potem me je pa presenetil z vprašanjem:

»In zdaj še eno: ali ste zaročeni, ali imate pa sicer kakšno resno znanje?«

Bilo mi je, kakor da bi me šef nekam napelo opazoval, zato sem hitro prekrizala roke, da ni opazil, kako so mi začele drgetati. Od tega vprašanja bo marsikaj odvisno, tega sem se zavdala. V sekundi, ki mi je ostala za odgovor, so se mi misli podile po glavi ko divje. Le zakaj mi je zadal to vprašanje? Gotovo se je hotel ogniti nevarnosti, ki bi utegnila nastati zanj iz stalnih stikov s simpatičnim mladim dekletom.

»Da,« sem se zato zlagala in sem pobesila glavo.

Šef je stopil počasi k oknu in se je zagledal na cesto.

»Potem bi bilo v redu,« je menil naposled. »Jutri ob devetih lahko nastopite svoje novo mesto, gospodična Kerber.«

Vsa sijoča in srečna sem šla k svoji predstojnici, da ji sporočim, kakšno povišanje sem čakala. Življenje mi je postalo kakor svetel sen — kako naj bi tudi vedela, kako strašno ulegne biti prebujenje...

Tako sem postala šefova desna roka. Živela sem le za svoje delo. Kadar sem pozno zvečer prišla iz pisarne domov, sem komaj čakala prihodnjega jutra. Vedela sem vse, nikoli nisem ničesar izpraševala in sem tako tiho in nezaznavno stregla svojemu gospodu, da ni nihče ničesar opazil. Nadležne opazovalce sem odpravljala namesto njega, telefonske klice sem prereševala po njihovi važnosti, pazila sem, da niso prišle do njega nebitvene nevedčnosti, stvari, ki naj jih uredi, sem mu pripravila na mizi, urejene po pomenu in važnosti. Popoldne ga je čakala dehteča črna kava, ki sem mu jo sama pripravila.

Govorila sva med seboj samo o poslovnih stvareh. Ko mi je nekoč narekoval pismo, sem se slučajno ozrla k njemu: najina pogleda sta se srečala in opazila sem, da se je njegov upiral vame s svojevrstnim izrazom. Čeprav sem takoj spet pobesila glavo, je šef vendarle mislil, da se mora opravičiti. »Z vami sem zadeli terno, gospodična Kerber,« je rekel toplo.

Vsa srečna sem se nasmehnila. Kako lepo je bilo tisti dan!

»Dekle,« je nekoč rekla teta Mina in zamišljeno zmajala z glavo, »zdi se mi, da s teboj nekaj ni v redu.«

»Pač, tetka,« sem ji hitela zagotavljati. »Vse je v najlepšem redu.«

To je teta Mino pomirilo; saj pa tudi res ni bilo vzroka za vznemirjanje.

Mož šef mi ni zadnje čase nič kaj ugajal. Bil je raztresen in vase zatopljen, zraven se me je pa — in to me je najbolj bolelo — izogibal.

Tega nisem mogla več prenašati; sklenila sem, da pri prvi priložnosti doženem, kaj je prav za prav.

»Kakšne skrbi imate in zakaj se srdite name?« sem ga vprašala brez ovinkov.

Šef me je resno in prijazno pogledal.

»Otrok moj, saj vendar ne morete nič za to, de...«

Prav takrat je zabrnal telefon. Šef je dvignil slušalko in z nekom govoril.

»Kaj ste hoteli reči?« sem ga vprašala, ko je odložil slušalko.

»Ah... nič... kaj bi... Moral bom za nekaj dni izpreči.«

S temi besedami se je vrnil na

»Ali ste zaročeni, gospodična?«

Dotedanja šefova tajnica je bila pred kratkim iz družinskih vzrokov odšla, nove pa še ni bilo na njeno mesto. Kadar je bilo treba kaj delati pri šefu, je šla katera izmed nas strojeopisk k njemu. Dekleta so se seveda skrivaj vsa navduševala za lepega moža.

Meni je šef dvakrat narekoval. Potem me je dal pa lepega dne kar nepričakovano poklicati k sebi.

»Ze nekaj časa vas opazujem,« je rekel mirno in stvarno kakor zmerom.

»Odprte oči imate in ušesa, in sodeč po

4

»Ali ste zaročeni, gospodična?«

Dotedanja šefova tajnica je bila pred kratkim iz družinskih vzrokov odšla, nove pa še ni bilo na njeno mesto. Kadar je bilo treba kaj delati pri šefu, je šla katera izmed nas strojeopisk k njemu. Dekleta so se seveda skrivaj vsa navduševala za lepega moža.

Meni je šef dvakrat narekoval. Potem me je dal pa lepega dne kar nepričakovano poklicati k sebi.

»Ze nekaj časa vas opazujem,« je rekel mirno in stvarno kakor zmerom.

»Odprte oči imate in ušesa, in sodeč po

4

»Ali ste zaročeni, gospodična?«

Dotedanja šefova tajnica je bila pred kratkim iz družinskih vzrokov odšla, nove pa še ni bilo na njeno mesto. Kadar je bilo treba kaj delati pri šefu, je šla katera izmed nas strojeopisk k njemu. Dekleta so se seveda skrivaj vsa navduševala za lepega moža.

Meni je šef dvakrat narekoval. Potem me je dal pa lepega dne kar nepričakovano poklicati k sebi.

»Ze nekaj časa vas opazujem,« je rekel mirno in stvarno kakor zmerom.

»Odprte oči imate in ušesa, in sodeč po

4

Pri katerih boleznih se je pokazal Planinka čaj Mr. Bahovec zdravilnim?

Pri obolenju želodca, boleznih jeter in žolča, obolenju in lenivosti črevesja, hemoroidih (zlati žili), debelosti, ledvičnih boleznih, revmatizmu, gihtu in išijasju, pri glavobolu in migreni, pri ženskih boleznih in težavah za časa menstruacije, težavah v prehodnih letih, pri poapnenju žil (arterioskleroz) in pri kožnih boleznih.

Zahtevajte v apotekah izrecno Planinka čaj Bahovec za Din 20' —.

Reg. S. 529/36

drevni red. Najrajši bi bila telefon treščila skozi okno.

Mož šef je res izpregel in odšel na krajše potovanje. Čez teden dni se je vrnil. Bil je vedrejši in bolj razpoložen, toda zamišljenost se ni marala umakniti z njegovega obraza.

Tako sta minila dva meseca. Nekega popoldne se je šef dolgo pogovarjal z novim prokuristom. Le-temu je obraz kar žarel, ko sem hotela s stenogramskim zveščičem k šefu in sem pred vrati trčila obenj.

»Nu,« sem rekla. »kaj se je pa zgodilo?«

»Nekaj zelo velikega!« je menil prokurist in pokazal s prstom proti šefovi sobi.

Vstopila sem in sedla na svoj prostor nasproti pisalni mizi Somrak je bil že legel in šef je ravno hotel seči po namizni svetilki, da bi jo prižgal, pa se je premislil.

»Ah, res,« je dejal in glas mu je zvenel čudno hripavo. »Pravkar sem govoril s prokuristom o tem, povabil bom vse nameščence na to slavnost. Čez teden dni bo namreč...« šefu je zastala beseda, »bo namreč moja poroka.«

Molk.

Sence so postale še globlje.

»Da, da, otrok moj,« je povzel šef. »Neko mlado, cvetoče dekle sem rad imel, a to ni zame, starega osla. Mala je bila zaročena, in zato mi ni kazalo drugega kakor stisniti zobe in pozabiti. A zato bova ostala dobra tovariša, kaj ne da?«

Dalje prihodnjije

Anekdote

BRAHMS IN ZENSKÉ

Nemški skladatelj Brahms je bil nasproti nežnemu spolu dokaj nepravičen. Z lepoticami je bil preljubezljiv in jih je štítil na vseh koncih in krajih, z nelepimi ženskami je bil pa kar surov.

Tako na primer neke pevke, ki je bila grda na oko, a je imela izredno lep glas, kar videti ni mogel. Ko ga je nekega dne ta pevka prijazno vprašala, katere njegove pesmi naj pole na prihodnjem koncertu, ji je Brahms neprijazno odvrnil:

»Tiste, ki bodo ostale po moji smrti.«

KO JE CESAR NAPOLEON BEZAL...

Ko je francoski cesar Napoleon I. po porazu na Ruskem bežal s svojo maloštevilno vojsko čez Poljsko, je prenočil v krčmi neke Poljakinje. Cesar ni maral izdati, kdo je, in je vprašal krčmarico:

Njena velika ljubezen

PO FRANCOŠČINI PRIREDIL B. P.

20. nadaljevanje

Bolj ko kdajkoli prej sva si bila tisti trenutek nasprotnika, ki bi drug drugega najrajši raztrgala.

»O moževih pravicah!« sem porogljivo vtiknila. »Moj mož bi hoteli biti? Ha, ha! Nesramna laž! Prisvojili ste si naslov, ki vam ga je poklonila neka pustolovka, a mojega pristanka zanj nimate!«

»Tako? Zakaj pa potem pri meni stanujete?«

»Če je to vaš edini odgovor, vam povem, da mi tudi z njim ne boste več dolgo prihajali: še danes zapustim to hišo in se nikdar več ne vrnem.«

»Ni danes prvič, da mi grozite.«

»Zato pa poslednjič.«

Njegove oči so se trdo zožile. »Odšli boste takrat, ko vas bom jaz pustil,« je rekel hladno a dostojanstveno.

»Če mi vi dovolite ali ne, moj sklep je storjen in nobena stvar na svetu ga ne more več omajati,« sem prav tako hladno odgovorila.

»Pozabljate, da imam svojo voljo in da sem vam jo snoči dokazal.«

Ob toli cinični omembi njegovega zločina se nisem mogla več premagati; srdito sem zavpila:

»Tak me mislite s silo prikleniti k tej hiši?«

»Če ne pojde drugače — je menil malomarno.

Od togote sem zvila roke.

»Potem vam povem, da me boste morali zapreti in zakleniti, zakaj izrabila bom vašo najmanjšo nepažnjo in bom zbežala.«

Toda Winterton je ohranil hladno kri. Skomignil je z rameni.

»Ne, sile ne bom rabil... tudi nadziral vas ne bom. Ostali boste pri meni zgolj zato, ker bo takšna vaša volja.«

»Bogme, mnogo si domišljate!« »Še to vam povem,« je dodal s prav tako pokojnim glasom, »da boste ostali pri meni samo zaradi mene.«

Nisem se mogla premagati, da se ne bi na ves glas zasmejala.

»Oprostite, gospod, blede se vam! Ko že o tem govorite, recite vendar še to, da bom tu ostala iz same ljubezni do vas!«

Njegov obraz se je mahoma zresnil in čelo mu je zastri oblak.

»Ne,« je grenko odkimal. »Iz ljubezni ne! Tako daleč moja domišljavost ne sega. Dobro vem, da nimam pri vas pričakovati ne ljubezni ne usmiljenja.«

»In jaz naj ugotovim, da zastonj mojih čustev niste v zmoti. A povejte mi vendar, kako mislite doseči, da bom ostala pri vas?«

Pogledal me je in čuden ogenj je zagorel v njegovih očeh. Potem je začel brskati v stranskem predalu svoje pisalne mize.

»Kaj mislim storiti?« je gluho dejal. »O, stvar je hudo enostavna... kadarkoli bi hoteli zbežati, bom vzel tole v roko...«

Z grozo sem zagledala v njegovi roki droben revolver.

»Ah!« sem vtiknila in prebledela. »Takšno to torej vaši argumenti! Najprej strup in nasilje, potem pa še umor. Gospod Winterton, ničesar več vam ne manjka do popolnosti.«

»Iskal sem drugih potov; na žalost mi vaš sklep ne dopušča izbire.«

»Tak mislite, da me bodo vaše grožnje s smrtjo nagnale v

strah? V zmoti ste, gospod Winterton! Ubijte me, če vas je volja, toda rekla sem in pri tem ostanem, da danes odidem; koj zdajle grem, da uredim svoje stvari. Sicer se pa ne bojte, da bi vam skrivaj ušla! O ne! Preden vas bom zapustila, bom še prišla k vam, da vam rečem zbogom. Takrat me boste lahko ubili, če vas bo volja, ko že mislite, da moram s smrtjo poplačati željo, da bi živelja svoje življenje svobodno in daleč od vas.«

Visoko vzravnan sem zavila k vratom.

»Vaše življenje! Tak mislite, da mislim proti vam rabiti to orožje!«

Njegov prezirljivi glas mi je zadržal korak. Ozrla sem se po njem.

»Proti komu pa?« sem vprašala osuplo.

Počasi je dvignil revolver, dokler se ni cev dotaknila njegovega sencā. Roka, ki je objemala leskečoči se držaj, ni trepetala.

»Proti sebi samemu menda!« Kriknila sem in planila proti njemu.

Njegova kretnja je bila tako naravna in nehlinjena, da se mi je zdelo, kakor da že pritiska na petelina.

»Ne, ne, tega ne dovolim! Stojte!«

Moral me je podpreti, drugače bi bila padla. Prizor mi je šel tako do živega, da so mi noge odpovedale pokorščino.

»Ne zamerite, da sem vas spravil v strah,« je rekel tiho. »Nisem tega nameraval, le pokazati sem vam hotel, kaj bi storil, če bi res izvršili svojo grožnjo in odšli.«

»Saj to je blaznost! Zblazneli ste! Maščujte se nad menoj ne pa nad samim seboj... Vaše početje je gol nesmisel!«

»Da, morda je blaznost!« je rekel, še zmerom podpiraje me.

»Človek z osem in dvajsetimi leti gleda življenje skozi tenčico iluzij: ljubezni, ponosa, pri-se, ki si jih sam sebi govori. Vse to zavzema tolikšen prostor v njegovem življenju, da bi vse drugo žrtvoval za ta slepila.«

»O recite, da ni res, da niste zares mislili! Ne, ne, kaj ne da me niste hoteli prikleniti nase s takšno grožnjo?«

Upri je vame dolg in čudno otožen pogled.

»Zaklel sem se, da boste moji in da boste zmerom ostali pri meni.«

Njegov obraz se je približal mojemu, tako blizu mi je bil, da sem čutila na trepalnicah njegov vroči dihanje.

»Dobro me poslušajte, Renata, in razumite, da ni jalova grožnja, ki vam jo zdaj povem... Nikoli ne bi prenesel sramote na svojem imenu, in vaš odhod bi bil taka sramota. Nočem ne ločitve ne razstanka. Nočem životarjenja v zavesti, da živite vi, moja žena, daleč od mene... Niti misliti nočem, da bi utegnili prebiti drugod kakor pri meni. Ne, tega ne!«

»Tedne in tedne živim v tem večnem strahu, da me boste lepega dne zapustili. Vsakič kadar odidete zdoma, se bojim, da vas ne bo več nazaj... Včeraj sem se vtihotal pri vas, oprezal sem na sleherni vaš korak, hodil sem za vami, izprašujoč se, kam ste namenjeni, z grozo misleč na to, da vas morda kdo čaka na dogovorjenem sestanku, boječ se samega sebe ob misli, česa strašnega bi bil zmožen, če bi bilo to res...«

»Nič več ne maram takega življenja! Saj nisem več kar sem bil! Nazaj hočem, k svojemu prejšnjemu delu... Ne maram, da bi mi vselej tako strašno kovalo v sencā, kadar boste odhajali zdoma. Živeti želim kakor žive drugi možje, v sreči in zadovoljstvu z družico, ki so si jo izbrali.«

»Vi si me niste izbrali,« sem mu skočila v besedo.

»Kaj mi mar, če sem pa zadovoljen z izbiro, ki jo je namesto mene opravila usoda! Moje ste in hočem, da tudi ostanete.«

»Zoper mojo voljo! Nihče ne priklepa nase ljudi zoper njihovo voljo!«

»Zato vas tudi ne mislim več zadrževati... Od današnjega dne ste prosti. Če nečete živeti pri meni, pojdite! Ne ozirajte se nazaj, ne menite se za to, kaj se godi za vami. In recite si, da vam bom tisti trenutek, ko bom vedel, da ste se za zmerom poslovili — da vam bom takrat s svojo smrtjo dal še poslednjo svobodo. Ne skandala ne bo ne ločitve: samo samomor, nič drugega. Želite si svobode: dal vam jo bom vso in moje dejanje bo popravilo vse, kar sem vam v življenju slabega storil. Rešilo vas bo zakonitega moža, ki ga toli mrzite; napravilo vas bo mlado in častivredno vdovo, ki bo morda v ljubezni našla uteho za mračnost samotarske in nesrečne prošlosti.«

»Oh, blaznost je to! Blaznost!« sem zajecijala. Nisem našla druge besede v tisti tragični minuti njegovega dokazovanja, da je njegova smrt potrebno odrešenje.

»Ne, ni blaznost!« je povzel. »Ni blaznost, zakaj prosti boste in te prostosti ste si še pravkar želeli celo za ceno lastnega življenja... Spomnite se: na ves glas ste proglasili svojo pravico, da hočete živeti daleč od mene!«

»Nu, to pravico vam zdaj priznam! Še več: rešiti vas mislim svoje navzočnosti za vse večne čase! Pojdite! Pojdite kar koj, če je taka vaša volja; ali pa jutri, če vam je ljubše, ali pozneje. Nič več vas ne zadržujem: od tegale trenutka ste sami gospodar svoje usode in vsega svojega ravnanja. Jaz v vašem življenju ne štejem več;

mene več ni, zgolj nepotrebno kolesje sem še, ki bo samo od sebe izginilo, ko pride čas za to, ne da bi se vam bilo treba ukvarjati s to rečjo.«

»Strašno je, kar mi tu pripovedujete,« sem zajecijala vsa zmedena. »Kako morete trdit, da sem gospodar svojega ravnanja, če naj vas pa s tem svojim ravnanjem poženem v smrt? Prosim vas, Artur, rotim vas, recite, da ni res, da ste me hoteli samo prestrašiti in pregovoriti; recite mi, da ste preveč hladni in pametni človek, da bi mogli kaj takega storiti.«

»Če si baš želite po svoje razlagati moj sklep, ne vem, zakaj naj bi vam branil... Hotel bi vam samo povedati... če vas nemara skrbi vaša bodočnost... da sem davi govoril z mistrom Bennetom.«

»Z mistrom Bennetom?« sem zajecijala. Neznana tesnoba me je obšla, zakaj spomnila sem se notarjevega prigovarjanja.

»Da, bil sem pri njem in sem spravil svoje stvari v red... Zastonj vaše bodočnosti je preskrbljeno: vse moje imetje bo vaše in zaradi moje smrti se vam tudi ne bo treba bati, da bi kaj hodila navzkriž z vašimi bodočimi načrti. Poskrbel sem, da vam ne bo hudo, ko mene več ne bo...«

Ječanje se mi je utrgalo iz grla in krčevit ihtilaj mi je stresel telo.

Zakaj me ta človek tako trpinči? Ali mar misli, da bom mogla kaj sprejeti iz njegovih rok? Saj nisem drugega prosila, kakor da bi smela živeti sama, siromašna in neznana, skrita kje v podstrešnem stanovanju v neznatnem mestecu na Francoskem: zakaj, le zakaj me hoče prikovati nase še onstran groba, ki mi z njim grozi?

Vse to sem mu očitala v presekanih besedah, med solzami, ki jih nisem mogla premagati.

»Zakaj bi zavrnili zapuščino, ko bi vas pa napravila bogato in ugledno?« je bolešno oporekel. »Ničesar ne marate iz svojih rok, čeprav sem pripravljen žrtvovati življenje, samo zato, da vam zagotovim svobodo, ki tolikanj koprnite po njej.«

Nisem mogla več poslušati toli blaznega govorjenja. Vstala sem.

In tedaj se mi je prizor mahoma zazdel čudno smešen in misel me je izpreletela, da sem žrtev gnusne izsiljevalne nakan. Živčno sem si otrla oči.

»Zdaj pa vi mene poslušajte, Artur Winterton,« sem vtiknila skoraj z zanosom. »Z nekaj minut se prizadevate, da z ogabno grožnjo omajate moj sklep. Če bi vas poslušala, bi bilo vse moje življenje večni strah, da ne bi res nekoč izvršili strahotne namere, ki trdite, da ste zanjo odločeni. Ne verjamem vam, nočem vam verjeti!«

»Storite, kakor vas je volja, povedal sem vam: nikoli več vam ne bom o tem govoril.«

»Če me pa hočete prepričati, da boste vendarle svojo grožnjo izvršili!«

»Dosljej nisem še nikdar prelomil svojega sklepa. Sicer pa, kaj vam to mar!«

»Prav imate! Kaj mi mar početje blaznih ljudi! Če bi se jutri kdo spomnil, da bi mi kaj podobnega zagrozil — ali naj mar potem izpremenim svoje življenje na ljubo nekemu neznanцу, ki bi mi prišel z zmešanimi grožnjami? Ne! Vsakdo je odgovoren samo za svoja dejanja. Tudi vi boste storili, kar vas bo volja — in prepričana sem, da ste preveč pametni, da bi izvršili toli blazno dejanje — jaz bom pa šla svojo pot, tisto pot, ki se mi zdi edino pravilna. In ne bom se več ustavljala ob vašem nizkotnem izsiljevanju.«

»Drugega vam nimam več reči, Renata, kakor da ponovim: poslej ste prosti.«

»To je vaša poslednja beseda?«

»Drugega vam ne vem povedati.«

»Plemenitejšje bi bilo, če bi me odrešili more, ki ste jo zavalili name.«

»Svojim besedam nimam ničesar dodati ne vzeti.«

Obstala sem nepremično pri vratih. Zoper mojo voljo me je obšla neka neodločnost, da se nisem mogla ganiti.

Artur je pristopil k meni in mi nežno položil obe roke na ramena. Skozil svinčeno bluzo sem čutila ogenj njegovih vročinih prstov.

»Pojdite, Renata, pojdite svoji usodi nasproti in ne ozirajte se za menoj, ki vas nisem mogel obdržati... Dovolj bolečnih ur je že bilo med nama, ni jih treba še več!«

»Rotim vas, Artur, bodite dobri!« sem zajecijala.

Toda on me je trdo odrinil, kakor da bi bila more prošnjā dregnila v stilo, bolečo rano.

Instinktivno sem iztegnila roko proti njemu. Ali mi je usmiljenje narekovalo to gesto? Ne vem. Artur je mojo prijateljsko roko odbil.

»Pojdite! Tak pojdite vendar! Nočem več trpeti!«

Odpirala sem vrata. Kako sem prišla v svojo sobo, sama ne vem, tako mi je razbijalo v možganih — in tudi tega ne vem, ali me je toli bolešno stisnilo za srce zaradi njegove nesmiselne grožnje ali zaradi obupa, ki sem ga brala v njegovih očeh.

Humor

NEUTEMELJEN STRAH

Sodnik: »Koliko otrok imate?«
Priča iz Zapuž: »Hvala Bogu — samo tri.«

Sodnik: »Zakaj hvala Bogu?«
Priča iz Zapuž: »Ker sem bral, da je vsak četrti otrok na svetu Kitajec.«

NAZORNA RAZLAGA

»Tu berem neki članek o kapitalu in delu, pa nič prav ne razumem. Ali mi ti lahko pojasniš, kakšno naj bo razmerje med obojima?«

»Nič lažjega. Le poslušaj. Ti mi posodiš sto dinarjev — to je kapital. Tvoj trud in prizadevanje, da dobiš denar od mene nazaj — vidiš, to je pa delo.«

PROFESORSKA

Gospod profesor se je prebudil in v svoje neizmerno začudenje opazil, da je okoli njega tema. Takoj je prižgal luč, pogledal na uro in videl, da je sedem.

Gospod profesor se je vzdignil na postelji in začel modrovati: »Ali je tako pozno popoldne in je ura res sedem — potem se je morala zgoditi kakšna elementarna katastrofa v zvezi s sončnim mrkom. Ali smo pa zjutraj — a potem spet ni druge razlage kakor nepričakovan preobrat zaradi neznanih sil.«

Nemara je pa še tretja možnost, ki sem jo prvi mah izpreletel. V tem primeru bi bili vsi rešeni, namreč, če sem pozabil uro naviti...«

POTREBNA UGOTOVITEV

Gospoda Mirmoljo so nevarno ranjenega pripeljali na policijsko stražnico. Ko so ga jemali na zapisnik, ga je vprašal uradnik med drugim:

»Ali ste poročeni?«

Mirmolja: »Seveda sem — toda potolkel sem se pri avtomobilski nesreči.«

PRIPOROČLJIV RECEPT

»Sto dinarjev stavim, da ne uganete, zakaj sem prišel k tebi.«

»Hm... suh si spet, pa bi me rad oskubel.«

»Kaj še! Hotel sem ti samo dober dan voščiti. Sem sto dinarjev!«

GANJLJIV OČE

Ona: »Za božjo voljo, Nace! Otrok je požrl šivanko!«

On: »Seveda! In zdaj bi hotela denar za novo!«

AMERISKA

Tujec: »Ali bi lahko govoril z gospodom blaginikom?«

Vratar: »Prav žal!«

Tujec: »Kdaj se pa vrne?«

Vratar: »Težko je reči. Razprava bo šele jutri.« (Chicago Daily News)

ORA IMATA PRAV

Sodnik: »Pravkar ste se zlagali. Rekli ste, da imate samo enega brata.«

Priča: »Saj ga tudi imam!«

Sodnik: »Ni res! Saj smo zaslišali vašo sestro in ona je pod prisego izpovedala, da ima dva brata!«

ZA TAKE NESREČE NE JAMČIJO

Nomeščenec: »Poročil sem se, ali bi smel prositi za povisjanje plače?«

Sef: »Prav žal. Pri nas jamčimo samo za nesreče, ki se v službi pripete.«

IZ OTROSKIH UST

Pavelček se je bil sporekel z guvernantom. Mati ga pokara.

»In zdaj,« mu reče nato, »zdaj pojdi h gospodični in jo boš lepo poljubil!«

»Poljubil?« se upre sinček, »da bom dobil klobuto kakor papa?«

SPOMINI

»Se veš, Nande? Na tjele klopi sva se prvič poljubila... Ah ne, saj nisi bil ti!«

»Pač, Matilda, jaz sem že bil, samo ti nisi bila!«

Kini prinašajo

KINO SLOGA
Ljubljanski dvor Telefon 2730
predvaja od petka 28. t. m.
premiero filma

»ZELENI DOMINO«
V glavni vlogi: Karl Ludvig Diehl

SOKOLSKI DOM SISKI
telefon 33-57

28. t. m. ob 20. uri in 1. marca ob 11. uri dopoldne

»SVET SE MENJA«
V glavni vlogi: Paul Miel
Vstopnina Din 3.—

Od 29. februarja do 2. marca
»LAHKA KONJENICA«
Marika Röck in Fritz Kampers

Od 3. do 5. marca
»ARTISTI«
V glavni vlogi: Harry Piel

KINO MOSTE

V soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri in v ponedeljek ob 20. uri Jan Kiepura v svojem največjem filmu

»LJUBLJENEC VSEH ŽEN«
Dodatki in cene običajne

KINO TALJA KRANJ

predvaja v soboto ob 9.30 in v nedeljo ob 4.15, 6 in 8.30 uri veselo opero

»MLADOŽENJA V NEPRILIKI«
V glavni vlogi: Renata Müller,
Adolf Wohlbrück in Fritz Oldemar

ZVOCNI RADIO JESENICE
telefon int. 10

V petek 28. t. m. ob 20. uri, v soboto 29. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 1. marca ob 15., 17. in 20. uri

sovjetski velevfilm
»PASTIR KOSTJKA«
Muzikalna jazzkomedija, ki je dosegla svetovni uspeh.

Dodatki: sportni film
»Umetnost ravnotežja«
in Paramountov zvočni tednik

KINO ŠOSTANJ

V soboto 29. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 1. marca ob 18 in 20. uri

velevfilm
»LJUBEZNI JE KONEC«
V glavni vlogah: Paula Wessely,
Willy Forst in Gustav Gründgens.

Glasba: Franz Grothe,
Dodatek: Nov tednik

KINO NADIŠAR TRZIC

predvaja 29. t. m. ob 20.15 uri in v nedeljo 1. marca ob 16., 18.30 in 20.30 uri krasni velevfilm

»SVATBENA NOČ«
(Poročna noč)

V glavni vlogi: slavnja Ana Sten in Gary Cooper

Lepota, zdravje, dom

Rubrika za mladi in manj mladi ženski svet

Da bo izbira na rizi

Meščanska kuhinja

Jedilni list za skromnejše razmere

Nedelja: Sesečkana pečenka, riž, rdeča pesa v solati, čokoladna hladetina, keksi.

Ponedeljek: Zeliščna juha, pečenice, zdrobovni graham, kisle kumarice.

Torek: Pečena jetra, krompirjeva solata, riževa juha.

Sreda: Goveja juha z vlivanci, govedina z ohrvatom in krompirjem.

Četrtek: Lečna juha s popraženimi žemljami, sirov zavitek iz kvasenega testa.

Petek: Ohrvotova juha z rižem, krompirjevi zrezki s sardelnimi omakami. Sobota: Vampi, češki cmoki, motovileva solata.

Jedilni list za premožnejše

Nedelja: Juha s kolerabo, svinjska pečenka s skorjo, pražen krompir, pomarančne rezine.

Ponedeljek: Vlivanci, ocvrte miške iz kvasenega testa z malinovo polivko. Torek: Telečja obara z zdrobovimi cmoki, pražena svinjska jetra s krompirjem.

Sreda: Jagnjetina z ohrvatom, mrzli mlečni riž z marelično polivko.

Četrtek: Grahova juha z ocvrtim močnatim graham, sesečkani telečji zrezki, riž, mandljeve rezine.

Petek: Zelenjavna grmda, krompir s peteršiljem, flancati.

Sobota: Goveja juha z vraničnim ponvičnikom, meso s kislim zeljem, pražen krompir, sveže sadje.

Recepti za jedi v jedilnih listih označene z *

Čokoladna hladetina

1/2 l dobrega mleka, 15 dkg sladkorja, 1 zavoček vanilijevega sladkorja in 4 velike žlice kakava stepamo nad ognjem tako dolgo, dokler ne začne mešanica vreti. Tedaj pridenemo 8 lističev v mrzli vodi stopljene in dobro ožete želatine, jo dobro vmešamo in vlijemo vse skupaj v skledo, ki smo jo izplaknili z mrzlo vodo. Potem postavimo hladetino na mrzlo, čez 3 uri jo pa povežemo na pladenj.

Keksi

15 dkg mehke pšenične moke, 3 dkg presnega masla, nekoliko nastrganih limonovih lupin, 10 dkg finega sladkorja v prahu, 1 rumenjaki, 1 žlica mleka, ščepec soli in 1/2 pecilnega praška zgnatemo v testo. Spočito testo zvijemo za nožev hrbet na debelo, izrežemo like, potem pa spečemo kekse lepo rumeno.

Zdrobov grah

Suh zeleni grah skuhamo prav gost, potem vkuhamo v slano vodo pšenični zdrob, in še preden se zdrob zgosti, vmešamo vanj grahovo kašo. Z žlico zajemamo žličnike, jih polagamo na krožnik, na koncu jih pa zabelimo z ocvrtimi drobtinami.

Krompirjevi zrezki

Neolupljen krompir skuhamo, potlej ga olupimo in še vročega zmečkamo. Vanj vlijemo jajce, primešamo malo masla in poprežen sesečkani peteršilj in čebulo. Potem pridenemo nekoliko moke, nekoliko pšeničnega zdroba in malo mleka, na koncu pa oblikujemo iz testa ploščate zrezke in jih spečemo na masti kakor mesne zrezke. Lahko pa zrezke tudi z jajcem paniramo.

Svinjska pečenka s skorjo

Svinjski karé solimo, potresemo s kumino, zalijemo z vodo, toda samo toliko, da je za prst visoko v kozici. Meso pečemo na enakomernem ognju in ga večkrat polivamo. Ko bo stajala meso mehko, pridenemo košček krušne skorje. Medtem nastrgamo suh črn kruh, prepečemo te drobtinice v pečnici, in ko so malo shla, jim primešamo majhno žlico sladkorja, malo cimeta, 2 jajci in nekoliko žlic pečenkevega soka. S to mešanico namažemo že pečeno pečenko in jo postavimo še za 10 minut v vročo pečnico. Omako od pečenke zalijemo pred serviranjem z juho, jo še enkrat prekuhamo in pretlačimo.

Pomarančne rezine

10 dkg presnega masla spenimo z 10 dkg sladkorja, potlej primešamo 3 rumenjake, ščepec soli, nekoliko kapljic pomarančnega soka in nekoliko nastrganih pomarančnih lupin, dobro premešamo, naposled pa vmešamo še snež iz 3 beljakov, hkratu pa še 12 dkg nastrganih olupljenih mandljev in 12 dkg sladkorja. To mešanico pečemo v omasleni pekači iz pločevine: pečeno ohladimo in položimo na pladenj.

V porcelanasti skledi vmešamo v 25 dkg finega sladkorja v prahu nekoliko kapljic limonovega soka, žlico mleka, ščepec soli, nekoliko kapljic pomarančnega soka in nekoliko nastrganih olupljenih mandljev in 12 dkg sladkorja. To mešanico pečemo v omasleni pekači iz pločevine: pečeno ohladimo in položimo na pladenj.

Zelenjavna grmda

Zelje, ohrovit, cvetačo in ohrovtove vršičke skuhamo, odcedimo, ohladimo in sesečkamo na mlinčku. Medtem ovlažimo žemlje z mlekom in jih polagamo v omasčeno pekačo. Potem vmešamo med sesečkano zelenjavo s presnim maslom stepene rumenjake, položimo zelenjavno zmes na žemljeve rezine, jo pokrijemo s prepečeno žemljami in pečemo grmdo prvih 5 minut v napol odprti pečnici, vendar ne smemo tudi kasneje preveč kuriti. Kakšnih 10 minut preden je grmda pečena, izsujemo nanjo snež iz beljakov, porinemo spet v pečnico in pečemo do konca.

Vranični ponvičnik

1 rumenjaki in 5 dkg masti (tudi masla) dobro spenimo, pridenemo nastrgano majhno vraničo in v vodi namočeno, ožeto in pretlačeno žemljo. Nasekljano čebulo in peteršilj prepražimo na masti, dodamo soli in popra, malo majarona in snež iz enega beljaka. Zmes izlijemo v omasčeno pekačo, jo spečemo lepo rumeno, potem jo pa narežemo na kocke ali na rombe. Tik pred serviranjem vsujemo ponvičnik v govejo juho.

Nasveti za gospodinje

Kako dobra gospodinja pripravljaja čaj

Čaj je tako preprosta pijača, da ji ne kaže posvečati posebne pozornosti, sem nekoč slišala neko gospodinjico. Važneje naj bi bilo po njenem mnenju, da so keksi in drugo drobno pecivo okusno pripravljene; čaj je potlej itak nevažna stvar.

Toda tudi pripravljanje čaja je umetnost, sočen naj bo, dehten in vroč. Če je pecivo še tako dobro, je mlačen ali pa kalen čaj kljub temu neužit.

Dobra gospodinja misli na vse. Skodelice so današnji dan zelo poceni, zato si je lahko izbrati kaj primernege. Za čaj niso kaj porabne široke in pretence skodelice, zakaj nihče ne izpije čaja na dušek — in v takih skodelicah se čaj prehitro ohladi. Bolje bo torej, če ga nalijemo v globlje, debelejške skodelice z gladkim in okroglim robom. Na robu izbočene ali pa celo naravnane skodelice niso kaj pridne. Važno je tudi, da skodelice na podstavkih (krožnikih) trdno stojijo.

Čajna ročka je takisto važna reč. Dulec mora biti čimbolj navzgor obrnjen. Seveda moramo paziti tudi na to, da pokrovec čajne ročke trdno drži, sicer ga rajši pritrdimo s čednim gumastim trakom. Nikoli ne kupujemo premajhne čajne ročke. V veliki lahko pripravimo potrebno količino čaja nankrat, če pa v majhno ročko kasneje dolivamo vročo vodo, ni čaj nič več prida.

Naposled še pecivo! K čajni serviramo samo drobno pecivo, majhne

sandviče, majhne koščke medenjaka in kekse.

Kadar pripravljamo čaj, moramo čajno ročko pogreti, vanjo vsuti primerno količino čaja, nanj pa politi sveže kuhane vode. Že prevrela voda, ki jo spet prevremo, ne da nikoli okusnega čaja. Ko čaj 3 minute stoji, ga lahko takoj nalijemo v skodelice.

Kako čistimo madeže

Moderni časi so nam prinesli tudi moderna čistila. Včasih smo poznali samo bencin, salmijak in morda še glicerol, današnji dan pa čistimo madeže zvečine z organskimi topili. V poštev pridejo zlasti aceton, eter, amilov alkohol, etilov alkohol, bencin, bencol in tetraklorov ogljik. Vsa ta čistila so brezbarvne tekočine, njihove odlike so pa te, da hitro izhlapevajo in ne pušajo madežev. Zvečine tudi ni treba naknadnega izpiranja z vodo, sicer se pa razen alkohola vsa našeta čistila niti z vodo mešati ne dajo. Rabimo jih torej koncentrirano, saj ni nevarnosti, da bi škodile tkaninam. Nobeno čistilo ni jedko in razjedajoče. Pač pa so vsa čistila vnetljiva, in še hudo povrh, zato moramo pri čiščenju zelo paziti, da ne pridemo z ognjem v dotiko — še od daleč ne.

Maščobe topimo s tetraklorovim ogljikom ali pa z bencinom; uspešneje čistimo, če podložimo pod blago pivnik in vroče likamo.

Maščobe od trave čistimo z alkoholom ali pa z etrom.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobijo in svetlolika srajce, ovratnike, zapustnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

Smolo odstranimo z amilovim alkoholom, pa tudi z mešanico alkohola, etra in bencola.

Lanolin, sestavino, ki jo najdemo skoraj v vseh mazilih in kremah, odstranimo z etrom, bencinom ali z bencolom.

Maščobe madeže od mleka izčistimo z mešanico etra in alkohola.

Mineralna olja, tudi parafin, vazelin in seveda petrolej, odstranimo iz obleke z bencinom, etrom, bencolom ali s tetraklorovim ogljikom, priporočljivo je pa, da podložimo blago s pivnikom ali s platneno krpo.

Olje in ricinovo olje čistimo tako kakor mineralna olja.

Katran topimo s terpeninovim oljem, poslednje ostanke pa izčistimo z bencinom ali z alkoholom.

Terpeninove madeže pa odstranimo tako kakor smolo.

Kakor vidimo, se dajo na prav preprost način očistiti skoraj vsi madeži, zakaj človek se navadno zamaže z jedjo, z mazili, kremami in drugimi sličnimi stvarmi.

Hišna lekarna

Malo bomo obrnili naš stari pregovor. Torej: »Kdor hitro pomaga, dvakrat pomore!« Verjemite, da je res tako. Doma se marsikaj zgodi, marsikdo se opeče, marsikdo ureže, marsikoga boli želodec ali karkoli.

Človek si mora pomagati, še preden je prekasno, zato naj bo v vsakem gospodinjstvu pri roki hišna lekarna. Toda v tej domači lekarni naj ne bo nereda, v njej naj ne bo na stotine skatlic, stekleniček in tub, temveč v prvi vrsti to, kar je važno in nujno potrebno.

Domača lekarna naj bo pripravljena v lični omarici, vseeno je pa, ali visi pritrjena na zidu, ali pa stoji v kakšnem primernem kotu v stanovanju. Nikakor pa ni vseeno, ali ima mamica vazelin v svoji posteljni omarici, zlati grmice (tazentroz) v kuhinjski omarici, obveze pa v skatli za glavnike. Kadar je sila, ne utegne človek iskati. Vsaka malenkost, ki spada v domačo lekarno, naj tudi bo v njej. Kadar so pri hiši majhni otroci, mora biti domača lekarna po vsaki ceni zaklenjena, ključ pa spravljen na takem mestu, da vedo zanj vsaj vsi odrasli člani družine. Zakaj domača lekarna, zaklenjena namreč, prav nič ne koristi, če ima ključ mamica v žepu, pa je odšla k svoji prijateljici v vas. Saj se človek vendar tudi tedaj v prst ureže, kadar matere ni doma!

Naukov bo dovolj, zdaj pa naštejmo še stvari in reči, ki naj bodo v takile domači lekarni.

Prav v prvi vrsti moramo imeti zmerom zavojček hidrofilne gaze, tudi vata in obveze v različnih širinah morajo biti pri roki. Stekleničica joda ali pa strjen jod, ki ga današnji dan že v vsaki lekarni dobijo, takisto. Za neznačne ranice je prav dobro, če imamo hana plast doma, zakaj ta obliži je tako napravljen, da ima po sredini jodiformovo gazo, ob straneh pa rdečkast obliži, ki se trdno oprime kože.

Prav tako imejmo doma mazilo za opekline; dobimo ga v vsaki lekarni. To mazilo prijetno hladi in ozdravi manjše opekline. Za večje opekline imejmo pri roki borov vazelin; z njim si opečena mesta večkrat na dan namažemo, povrhu jih pa obvežemo z mehko platneno krpo.

Za vse vrste vnetij moramo imeti očetno kislino. Sicer dobimo zadnje čase tudi že strjeno gliko v pastilah, ki je zlasti za potovanja pripravna, ker se nikoli ne pokvari.

Nikakor ne sme v naši lekarni manjkati vročinski toplomer.

Tudi za obkladke moramo imeti platno pripravljeno. Za obkladke okoli vratu so najprimernejši trioglati robci, ker se dajo lažje vezati kakor štiroglati.

Za otekline imejmo tudi kos Billrothovega batista.

Ne smemo pa pozabiti na hipermangan, ki ga uporabljamo za raz-

HERSAN CAJ

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev raznih zelišč se dobi, ako se uživa »HERSAN CAJ« mešanica posebnih zdravilnih zelišč po sestavi zdravnika R.W. Pearsona, zdravnika šefa v Bengaliji (Angleška Indija).

Po večletnih izkušnjah je neovrgljivo dokazana velika vrednost »HERSAN CAJA« in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih zaradi poapnenja žil, pritiska krvi, pri ženskih boleznih, pri menstruaciji (menjanju mesečnega perila), migreni, revmatizmu, obolenju obisti, jeter, motnjah v želodcu, zastrupljenju, zapeki, protinu (giht), črevesnih boleznih, hemoroidih, zgagi iz pri čezmernem oddehlenju. »Hersan čaj« se dobiva v vseh lekarnah. Poučno knjižico in vzorec Vam pošlje zastoj:

„RADIOSAN“, Zagreb
Dukljaninova 1

Reg. Š. št. 14001 z dne 6. VI. 1934.

kuženje ran, zlasti za razkuženje ust in za grgranje pri vnetjih v grlu.

Za trenutni glavobol imejmo pripravljene aspirin, za živčni glavobol veramon ali pa saridon.

Pri obolenju dihalnih organov in pri prehladu nam uspešno rabimo aspirin, ker povzroča močno potenje. Seveda ga moramo zaužiti v postelji. Komur so pa domača zdravila ljuba, naj ima v domači lekarni zmerom lipov čaj.

Zdaj pa še nekoliko zdravil za prebavne motnje in za prenatrčan želodec: najuspešnejše in najcenejše sredstvo je kamilični čaj.

Kadar nas muči zapeka (trda stolica), potrebujemo kakšno dobro odvajalno sredstvo. Zvečine pomaga »Planinka čaj«, nekaterim čaj sena, drugim pa spet kakšni odvajalni praški.

Za grižo, zlasti za drisko, moramo imeti domače orehovo žganje, sicer pa dajemo bolnikom gost sluzast riž, jim kuhamo temno prežganko in še kaj sličnega. Prav za neslajbo pa pomagajo ogelje iz živalskih snovi, ki ga kupimo v lekarni.

Kadar kdo nima teka, mu skuhamo tavtzentroz.

Zoper razburjenje nam bo pomagal čaj iz pomarančnih cvetov, močnejše pomirjevalno sredstvo je baldrijan ali pa Hoffmannove kapljice. (Dolge prihodnjice)

ESENCA IZ KOPRIV je že davno preizkušeno najboljšje in najzanesljivejše sredstvo proti prihljenju in izpadanju las. Slabi in zanemarni lasje dobe v najkrajšem času mladostno bujnost in lesk. Stoklenica z navodilom Din 30.— Naroča se pri: Nobilior-parfumerij, Zagreb, Illica 54.

Poravnajte naročnino!

Vsega v izobilju

za malo denarja v veliki izbiri zimskih sukenj, hurbertusov, pumparic, perila itd. pri

PRESKERJU, Ljubljana
Sv. Petra cesta 14

Negujte svoje noge

Največji napor pri Vašem vsakdanjem opravilu morajo prenašati Vaše noge.

Zdrave noge so pogoj za uspešno delo. Ne zanemarite svojih nog, da boste tudi v pozni starosti lahko hodili brez palice. Posvetite jim vsaj toliko pažnje kot ostalim delom telesa.

Obiščite našo pedikuro

V posebej za to pripravljene kopele vam osvežimo noge. Odstranimo brez bolečin kurja očesa in debelo kožo.

Postrižemo vam zarastle nohte. Pedikiranje stane Din 6.—

Proti utrujenosti in za boljše cirkulacijo krvi vam priporočamo strokovnjo masiranje nog.

Masaža nog stane Din 4.—

Posetite nas, prepričate se sami!

Batin
Ljubljana, Selenburgova 7

MALI OGLASI

Malo oglase socialnega značaja računamo po 25 par za besedo, trgovske in podobne pa po 50 par za besedo. Prekliti in trgovsko-obrtniški oglasi, ki nimajo prodajnega značaja, stanejo po 1 Din za besedo. — Za vsak mali oglas je treba še posebej plačati davek v znesku 150 Din. Kdor želi odgovor, dostopa po pošti ali če ima oglas šifro, mora doplačati še 3 Din. — Mali oglasi se plačajo vedno vnaprej, in sicer po pošti nakazni, po poštini položnici na ček, račun »Družinski tednik« uprava, Ljubljana 15.393, ali pa v znamkah obročnem z naročilom.

Prodajam

Vsaka beseda 10 ali 15 par. Davek 150 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

GLOBOK IN UDOBEN OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen, ugodno prodajam. Ponudbe na upravo pod »Za gotovino«.

Tako zadovoljni kakor so drugi boste tudi vi, če naročite prvotno uro budilko s sliko prečudne Marije z Brezji izdelava v naravnih barvah je tako okusna in lična, da bi že zato ne smela takoj ura manjkati v prav nobeni hiši. Še posebej privlačnost je Marija, ki gleda izza Gore na nas, ki pričakujemo njene tolažbe. Ure 80 okusno izdelane, so trpežne in zelo poceni. Prvotnost Din 167.— Din 95.— in Din 87.— Naročite po dopisnici z navedbo natančnega naslova. Pošljem takoj po povrtju. Se priporoča Zdravko Rant, urar, Jesenice-Fuzino.

OTROŠKI VOZIČKI, posteljice, mizice, ograje, trikiži itd. solidno izdelano in poceni pri S. Robelj & drug. Ljubljana, Gosposvetska cesta 15, Kolovje.

Dopisovanje

Vsaka beseda 25 par. Davek 150 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

GOSPODIČNA Z DEZELE, pridna, mirna, z meščansko šolo, čiste preteklosti, s premoženjem, želi resnega znanja v svrhu ženitv z gospodom v državni službi. Cenjene dopise na upravo »Družinskega tednika« pod šifro »Za tujerka 23«.

DAMA SREDNJIH LET, samostojna, išče primerno boljše družbe, najrajši osamljeno damo ali gospodinjico, za obiskovanje kavarn itd. Ponudbe na oglašni oddenek »Družinskega tednika« pod »Neanonimno«.

DAMA, SREDNJIH LET, samostojna, išče primerno boljše družbe za izprehode, izlete, posejane kavarn itd. Ponudbe na oglašni oddenek »Družinskega tednika« pod »Neanonimno«.

LJUBITELJ NARAVE in domačega ognjišča išče iskreno prijateljico, gospodinjico, gospo ali ločenko. Dopise pod »Ljubezen in prijateljstvo na upravo lista«.

KATERO SRČKANO, SIMPATIČNO DEKLE želi prijateljstva inteligentnega fanta? Cenj. dopise posil na upravo pod »Lepši dnevi«.

KATERI ZNAČAJNI MLADENČI čedne znanosti z eksistenco želi resnega znanja z vzorno mladenko prijetne zunanosti, mirno in dobro srčno. Dopise pod značko »Želim blage duše«.

DOPISOVATI ZELIM z inteligentnim go spodom srednjih let. Cenjene ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod šifro »Za vedro«.

Službe

Vsaka beseda 25 par. Davek 150 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

GLOVEČA Z MALO MATURO ali podobno izobrazbo, z ne več kot 20 leti, iščemo za tečaj trgovski posel. Biki mora skromnih staršev, polni volje in poguma — skratka človek, ki si zna v vsaki priliki pomagati in ki si je že sam služil denar. Neanonimne ponudbe, pisane z roko, je poslati na oglašni oddenek »D. t.« pod šifro »20 let. Na ponudbe ne odgovorjamo«.

ABSOLVENTKA IV. razreda mešč. šole se želi izučiti v trgovini, najrajši v mestu. Ponudbe na upravo tednika pod šifro »Pridna«.

ADVOKATSKA URADNICA, samostojna moč, z illetno prakso, izborna stenografinja in strojepisnica, zmožna slovenske in srbohrvatske korespondence, knjigovodstva in vseh drugih pisarniških del, išče primerne službe. Gre tudi v Zagreb ali Beograd. Ponudbe na upravo »Družinskega tednika« pod »Vestna«.

POZOR GOSPODINJE!

Najcenejše ste postroženi s

KURIVOM

pri trdki

RUDOLF VELEPIC

trgovina s kurivom

LJUBLJANA VII.

Sv. Jerneja cesta 25

TELEFON 2708

Prvi poskus

stalni odjem!

Ženitve

Vsaka beseda 50 par. Davek 150 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

GOSPODIČNA STARA 30 LET s 40.000 Din gotovine želi resnega znanja z uradnikom II. kategorije ali pa z dobro situiranim trgovcem, po možnosti iz Maribora. Le resne dopise poslati na upravo pod šifro »Pamlad«.

ZELIM SE POROČITI s premožno gospodinjico, podjetno in delavno. Star sem 30 let, sim patičen, dobro situiran, zelo podjeten, tren, sin obrtnika in gostilničarja. Resne ponudbe na upravo pod »Želim srečo v bodočnosti«.

Kupim

Vsaka beseda 25 ali 50 par. Davek 150 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK, praktičen in zložitljiv, dobro ohranjen, kupim za gotovino ali pa dam v zameno zanj globok udoben otroški voziček. Ponudbe na upravo pod »Pantike«.

HRANILNO KNJIZICO Prve Hrvatske Stedionice, originalno, v znesku Din 1.000.— do 2.000.—, kupim. Ponudbe na upravo »Bamo originalna knjižica«.

Kozmetika

Vsaka beseda 25 par. Davek 150 Din. Za šifro ali dajanje naslovov 3 Din. Najmanj 10 besed.

BARVANJE LAS ni več potrebno pri strokovnjaku, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zadržana. I garnitura z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobilior, Zag

Čevljarjem!

Javnosti dajemo pismo, ki ga je poslal gospod Richard Neumann, zet gospoda Hertmanna lastnika firme Josip Hertmann in sin d.d. v Zaorebu, gospodu Milivoju A. Saviću v Beogradu, Milorada Draškovića ulica 4, usnjarskemu trgovcu in predsedniku takozvanega in samozvanega Akcijskega odbora proti „BATI“:

JOSIP HERTMANN I SIN D.D.
ZA TRGOVINU KOŽOM

ZAGREB
JELAČIĆEV TRG 25
TELEFON B 4420
TELEGRAFSKA ADRESA
HERTMANSIN/ZAGREB

CLEARING PROMET KOŽ
POŠT. ŠTED. ZAGREB 33580

POSTANSKI PRETINAC 89 ZAGREB

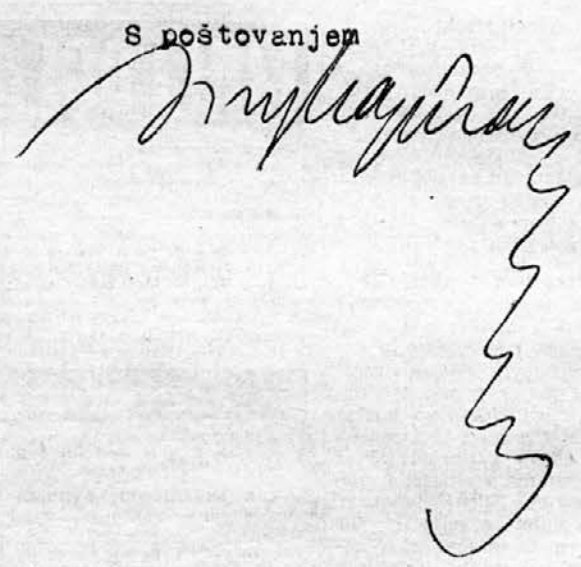
ING. RIHARD NAJMAN
ZAGREB
Jelačićev trg 12.

Zagreb 5 juna 1935. ✓

Gosp.
Milivoje A. Savić,
Beograd.

Kao članik Centralnog komitea Akcionih odbora
za zaštitu nacionalne kožarsko-obućarske proizvodnje doznačio sam Vam
danas na Vaš cekovni račun kod Poštanske štedionice
Dinara 6.000.-- /šest hiljada/,
koji iznos izvolite upotrebiti za Akcioni odbor Beograd.

S poštovanjem

To je autentični dokaz, da se za denar usnjarske industrije in usnjarskih trgovcev organizirajo protestni zbori proti „Bati“. Vse to se dela v cilju, da se obdržijo visoke cene usnju in čevljarskim potrebščinam, torej tudi obutvi.

Bata